

- Pakalbėkime apie:
- Churchill,
- Spaudos "zuikius"
- ir kit.

74 metus bebaigęs anglų politikas, buv. karo meto Anglijos premieras, Winston Churchill, nežūrint, kad jo nebėra britų valdžios priekyje, tačiau neišėina iš politinės arenos ir, pasakytume, kaskart dar daugiau įsitraukia į ją. Pažymėtinas jo paskutinis žygis politikoj. Pasimaudęs ir pavasarį Italijoje, Churchillis pasuko tiesiai į Strasbourgą (Prancūzijoje), kur posėdžiavo Europos parlamento atstovai. Tai buvo rugpiūčio 11 d. Senasis politikos vilkas — Churchillis, kaip tiksliai, užtikro posėdžiautojus besiruošiant rinkti Europos parlamento pirmininką. Jis ir pasiūlė juo išrinkti Belgijos atstovą, buv. to krašto premiera, Paul - Henri Spaak. Pasiūlymas buvo priimtas ir Spaakas išrinktas parlamento prezidentu. Laikraštis "The Globe and Mail" iš to daro išvadą, kad Churchillis galutinai jau grįžo į kontinentalinės politikos lauką...

Zinoma, Churchillio politinei karjerai populiarumo užteko ir ligi šio meto. Jis, kaip Didž. Britanijos opozicijos lyderis, nuolat važinėjo po įvairius kraštus, susitikinėjo su garsiais politikais vyrais, sakė skambias kalbas, nors kaip "privatus asmuo", smerkė bolševizmą, įspėjinėjo pasaulį dėl artėjančio radonojo siaubo ir pan. Gi spauda — tą viską rašė, komentavo. Kartais, žinoma, ir verta apie jį rašyti! Juk jis: karys (britų armijos pulkininkas), geras strategas, gabus politikas (gal tik su angliškaizmiškais atspalviais), menininkas, savotiškas altruistas, storių cigarių mėgėjas ir t.t. ir t.t. Taigi, jame įsikūniję gal net visi "devyni amatai", o nėra tik dešimtojo — "bado"...

Štai, žiūrėkime, nuvažiavo jis į Italiją — "pasimaudyti". Ir... neduoda jam ramybės foto reporteriai plažė... Jie nori turėti Churchillio nuotrauką... maudymosi kostiume. Spauda rašė, kad turėjo jį policija "apginti" nuo "įkyrių" fotografų. Tačiau, kadangi šaunamieji ginklai nepatogu naudoti, tai jie gynė Churchillį... akmenų svaidymo pagalba...

Na, be to, apart maudymosi, Churchillis ir kitą užsiėmimą turėjo Italijos pajūryje. Jis, užsimovęs kaubojiską skrybę, piešė pajūrio paveikslus... O tu paveikslų kaina? — "tik" po \$1,000 už vieną...

Arba vėl. Ši mėnesį Britų teismas Vokietijoje pradės nagrinėti buv. nacių karo vado — maršalo Manšteinio bylą. Kadangi vyriausybė nesutiko teismajam pasamdyti advokato, tai tuo reikalu susirūpino privatus asmuo Britanijos ir pradedo aukų rinkimą. Churchillis tam tikslui davęs 25 svarus... Kaip iš viso šito matome, jei ne "liapsusai" Jaltos ir Teherano, Churchillis buvo, yra ir pasilikęs legendarine asmenybe.

Na, o dabar — apie spaudą ir jos skaitytojus. Apie mūsų lietuviškąją spaudą, egzistuojančią JAV-bėse arba Kanadoje. Trumpai tariant, šiaip okeano. Džiaugsmas ima pagalmus, kad ji, vis dėlto, yra gana gausi, ypač Amerikoje. Bet... ar gausūs jos prenumeratoriai, dargi, ypač šiuo metu, jau įsiliejęs į šiuodu kraštu naujųjų Tėsinys 2-rae pusl.

Lietuvis Atstovas Iš Bostono Kolegijos

Jung. Valstybių Tautinės studentų Organizacijos seimas, kuris prasidėjo rugpiūčio 24 d. ir tęsis iki rugsėjo 3 d. š. m., vyksta Chicagoje. Šiame seime atstovaujama daugiau kaip 300 kolegijų ir universitetų.

Pažymėtina, kad Bostono Kolegiją atstovauja lietuvis Jonas Švagždys iš Brockton, ir Lawrence Boyle iš So. Boston. Studentas Jonas Švagždys yra p. Juozo Švagždžio, kun. Jono Švagždžio brolio sūnus.

Studentas Jonas Švagždys yra pasižymėjęs debatuose.

Sovietai Tvirtinasi Albanijoje

New York — Išeinantys Hamburge vokiečių laikraštis "Die Zeit" praneša, kad pastarųjų kelių mėnesių bėgyje atsiradę sovietų kariuomenės Albanijoje. Tai sovietai padarė sutarę su komunistine Albanijos vyriausybe Tiranoje. Laikraštis priduria, kad tai buvusi ramiausia visoj istorijoj invazija.

Viena iš svarbiausių sovietų bazių Albanijoje yra Saseno sala, kuri yra tik 50 mylių nuo Italijos žemyno atstume, ir laikoma sovietiniu "Gibraltaru".

Kitas vokiečių laikraštis "Sozialdemokrat", išėinęs Berlyne, paduoda žinių apie kruvinus valymus, Rusijos remiamus, Tarpautinėje Brigadoje Albanijoje. Vienuolika tos brigados narių, kurių tarpe 7 vokiečiai, 3 albanai ir vienas Jugoslavas, buvo karo teismo nuteisti mirti už nusikaltimus "Socializmui" ir pakarti Berate.

Areštavo Vokiečių Pro-Tito Partijos Vadą

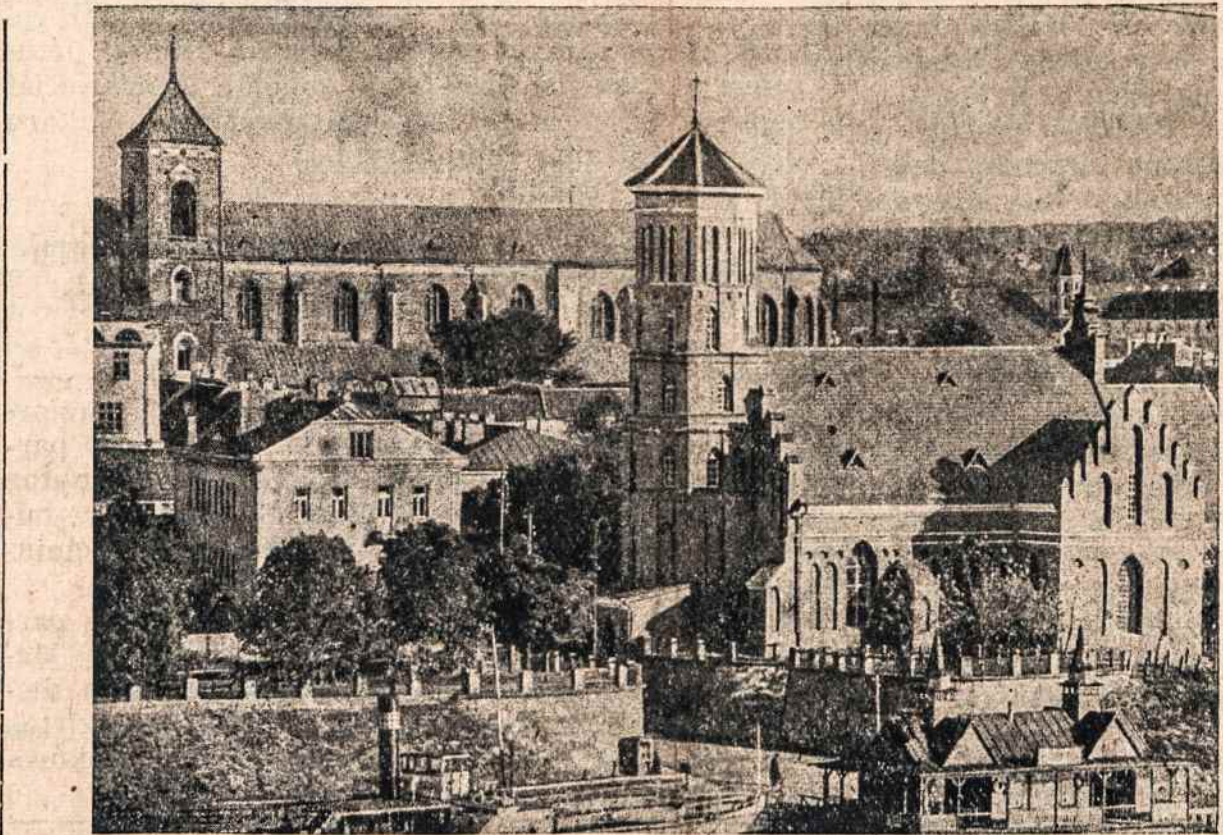
Berlynas — Prancūzijos valdžia areštavo Karl-Heinz Scholz, kuris perėitą pirmadienį paskelbė, kad jis suorganizavęs prieš Rusiją, bet už Tito "Laisvų Komunistų partiją".

Jis kaltinamas, kad be leidimo suorganizavo partiją ir laikė susirinkimus.

Apsigyrimo Sekretorius Įsakė Atleisti 135,000 Darbininkų

Washington, D. C. — Louis Johnson, Jung. Valstybių apsigyrimo sekretorius, ekonominiams sumetimais įsakė atleisti 135,000 civilių darbininkų iš militarių jėgų ir taip pat atleisti 12,073 atsargos karininkus iš aktyvių pareigų.

Apsigyrimo sekretorius Johnson sako, kad sumažinus personalą bus galima sutaupyti mažiausiai \$200,000,000 pirmais metais, arba iki birželio 30, 1950, ir kada bus pilnai susitvarkyta, tai kas met bus galima sutaupyti apie \$500,000,000.

Dalis Kauno Senamiesčio. Nuotraukos viršutiniame kairiajame kampe matosi labai erdvi Kauno bazilika. Į dešinę kiek žemiau graži Vyt. Didžiojo bažnyčia, kurios iki pat savo mirties klebonu buvo žymus lietuvių rašytojas - literatas ir visuomenininkas, Tumas - Vaižgantas. Ši bažnyčia yra ant pat Nemuno kranto, kas jau matos ir iš šios nuotraukos.

Pertraukė Raudonųjų Teisimą

New York — Vienuolikos komunistų vadų, kaltinamųjų sąmokslu nuversti šio krašto valdžią, gynėjai kaltina vieną prisaikintųjų teisėją, kad jis esą šališkas.

Teisėjas Medina ir prokuroras pertraukė 24 valandoms teisimą, kad iširti to prisaikintojo teisėjo nusiteikimą.

Komunistų gynėjai stengiasi įvairiais būdais tą bylą nutraukti arba trukdyti.

Demokratai Remia Fondą Tolimiesiems Rytams

Washington, D. C. — Kai kurie įtakingi demokratų senatoriai, svarstydami militarės pagalbos Europai programą, reikalauja skirti dar \$100,000,000 fondą "Tolimiesiems Rytams", būtent, Kinijai, kad ji galėtų atremti komunizmo antplūdį.

Minėtą sumą palikti Prezidento nuožiūrai.

Susitarė Išvengti Streiką

New York, N. Y. — Triboro Coach kompanija ir Transporto Darbininkų Unija, CIO, susitarė be streiko tęsti derybas.

Washington, D. C. — Louis Johnson, Jung. Valstybių apsigyrimo sekretorius, ekonominiams sumetimais įsakė atleisti 135,000 civilių darbininkų iš militarių jėgų ir taip pat atleisti 12,073 atsargos karininkus iš aktyvių pareigų.

Apsigyrimo sekretorius Johnson sako, kad sumažinus personalą bus galima sutaupyti mažiausiai \$200,000,000 pirmais metais, arba iki birželio 30, 1950, ir kada bus pilnai susitvarkyta, tai kas met bus galima sutaupyti apie \$500,000,000.

VLIK'as Persiorganizavo

Pirmininku išrinktas Prel. Mykolas Krupavičius

Siomis dienomis Vyriausybės kaimynu Sovietų Rusijos Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas persiorganizavo. Iki šiol VLIK'ą sudarė 10 politinių partijų ir rezistencinių sąjūdžių atstovų, kuriems pirmininkavo prel. Mykolas Krupavičius, o į Vykdomąją Tarybą įėjo 6 asmenys, vadovaujami adv. Vaclo Sidzikausko.

Dabar nutarta Vykdomąją Tarybą palikti iš penkių asmenų, taip gi stengiantis, kad ją galimai daugiau sudarytų VLIK'o nariai. Nutarta palikti tik vieną pirmininką, kuris vadovautų ir Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui ir Vykdomajai Tarybai.

Naujuoju Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto ir Vykdomosios Tarybos pirmininku išrinktas Krikščionių Demokratų partijos atstovas prel. Mykolas Krupavičius. Į Vykdomąją Tarybą dar įeina prof. J. Brazaitis, kaip užsienių reikalų tvarkytojas (Lietuvių Fronto atstovas), agr. žur. B. Gaidžiūnas — informacijos tarnybos valdytojas (tautininkas), prof. J. Kaminskas — krašto ūkio atstatymo reikalams (socialdemokratų), ir Bačulis — finansų tvarkytojas (liaudininkų).

Į Vykdomąją Tarybą įėjo tik didžiųjų partijų atstovai. Buvęs Vykdomosios Tarybos pirmininkas V. Sidzikauskas į naująją Vykdomąją Tarybą neįeina.

Suomių Darbo Federacija Išbraukė 4 Unijas

Helsinki, Suomija — Suomių Darbo Federacijos veikiantis komitetas išbraukė 4 unijas, kurios nepaklausė ir atsakė grįžti darban. Penkta unija dar turi iki šeštadienio grįžti ar ne darban.

Darbininkų unijose yra skilimas. Raudonųjų sukurstyti darbininkai ne grįžta darban. Tačiau jie nesudaro daugumo. Streikas daugiausia paliečia uostus ir statybos industriją.

Jugoslavija Gina Savo Krašto Noliečiamybę

Naujoje Notoje Pareiškia, Kad Niekas Neturi Teisės Kištis Į Jos Vidaus Reikalus. — Emigrantų Klausimu Pajuokia Sovietus

Belgradas, Jugoslavija — Tito valdžia įteikė Sovietų Rusijai naują protestą, kurioj aiškiai pasako, kad niekas iš užsienio neturi teisės kištis į jos vidaus reikalus.

Kaip žinoma, Jugoslavijos policija areštavo 31 Sovietų Rusijos pilietį ir juos kaltina "šnipinėjimu, sabotavimu ir bandymu sukelti revoliuciją" tame krašte. Sovietų Rusija pareiškė Jugoslavijai griežtą protestą ir pareikalavo paleisti jos piliečius. Tačiau Jugoslavija nenusigando ir atsakė Rusijai, kad ji neturi teisės kištis į jos vidaus reikalus. Nei Rusija, nei kas kitas negali daryti spaudimo Jugoslavijai, kad ji taip darytų, kaip to nori svetima valstybė.

Jugoslavija pareiškė savo notoje, kad ji sutinka repatriuoti visus Sovietų Rusijos piliečius, kurių esą 12,000, ir tuos 31 areštuotus rusus, į Rusiją.

Sovietai nervuojasi. Ginklu priversti Jugoslaviją yra pavojingas žygis. Gal

Maskva Puola Tito

Maskva — Sovietų radijas piktai puola Jugoslavijos Tito ir jo šalininkus. Pasirodo, kad šiomis dienomis Tito gavęs iš Maskvos naują notą, kurioje protestuojama dėl sovietų piliečių kankinimo Jugoslavijoje. Maskva net grasiina imtis efektyvių priemonių savo piliečių interesams čia apsaugoti.

Sarysyje su ta nota Maskvos radijas kreipiasi į ištikimuosius Jugoslavijos komunistus įsakydamas jiems priversti vyriausybę atsisakyti nuo klaidų ir grįžti į seną komunistinę draugystę. Jeigu tai nepasisektų, tai ragina tiesiog sukilti ir jėga nuversti Tito ir jo šalininkus.

Sovietai kaltina, kad Tito kalina apie 6,000 Rusijos piliečių.

Prezidentas Trumanas Pasirašė Atlanto Sutarties Proklamaciją

Washington, D. C. — Trečiadienį, rugpiūčio 24 d. Prezidentas Trumanas pasirašė Senato užgirtą Šiaurės Atlanto sutarties proklamaciją.

Vienuolikos tautų atstovai dalyvavo Prezidento Trumano pasirašymo ceremonijose, būtent, Anglijos, Danijos, Kanados, Norvegijos, Prancūzijos, Belgijos, Portugalijos, Olandijos, Italijos ir kitų.

Ši Šiaurės Atlanto sutartis yra pasirašyta, kad pastoti kelią komunizmo agresijai ir įgyvendinti taiką pasaulyj.

Vėl Dalyvausime Tarpautinėje Parodoje

New York (LAIC) — Š. m. lapkričio 7-13 dd. New Yorke įvyksta 26-toji iš eilės metinė Moterų Tarpautinė paroda. Lietuvės Moterys joje ir šiais metais turės savo skyrių, kaip paprastai gausią lietuviškais eksponatais. Tai parodai, kurią aplanko per 200,000 žmonių, jau ruošiamasi. Lietuvių Moterų Komitetas, kurs jau sudarytas, tikisi nuširdžios paramos iš lietuvių draugijų ir plačiosios visuomenės.

Lietuvių Radio Programa

WESX — 1230 kilocycles, Salem, Mass.

Šeštadienį, rugpiūčio 27 d. 1:15 val. po pietų įvyks Lietuvių Radio Valandos programa. Iš WESX radio stoties — 1230 kilocycles, Salem, Mass. bus transliuojamos liaudies dainos, muzikos kuriniai, pranešimai, sveikinimai ir kalbos.

Kalbės kun. Pr. M. Juras, LDS Centro pirmininkas. Jeigu norite ką nors paskelbti ar pasveikinti, tai siųskite savo pranešimus ir sveikinimus šiuo adresu: LITHUANIAN RADIO HOUR 366 W. Broadway So. Boston 27, Mass. Telephonai: South Boston 8-2680 arba NORWOOD 7-1449

Pagyvinkime BALF Skyrių Veikimą

Jau artinasi BALF-o Metinis Seimas, kuris šaukiamas š. m. spalio 7 ir 8 dienomis, Hotel Benjamin Franklin, Chestnut & 9th Street, Philadelphia, Pa.

Rengiamasi tarptautinei katalikų spaudos konferencijai

BALF-o skyriai daugelyje vietų jau pradėjo rengtis prie seimo. Šaukiami susirinkimai, priimami nauji nariai, aptariami šalpos ir vėjus reikalai, sumokami narių mokesčiai, renkami atstovai į seimą. Daug kur tremtiniai išjungia į vietas BALF-o skyrius ir gražiai bendradarbiaudami prisideda prie šelpimo savo brolių ir sesių, kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo išemigruoti. Kiekvienas atvykęs tremtinys turėtų priklausyti BALF organizacijai, per kurią jis lengviausiu būdu gali padėti tremtiniais. Nario mokesnis tik vienas doleris per metus.

Tarptautinės katalikų spaudos nuolatinės komisijos suvažiavimas buvo Olandijoje. Dalyvavo Olandija, Prancūzija, Belgija, Italija, Ispanija, Austrija, Vokietija, Anglija, Luksemburgas ir Šveicarija. Buvo svarstomas pasirošimas tarptautinei spaudos konferencijai, kuri numatoma 1950 m. sykiu su šventaisiais mėtais. Buvo išrinktas naujas pirmininkas vietoj atsisakiusio ir dėl ligos neturintis būti perrenkamo "La Croix" leidėjo Merken, pačios organizacijos steigėjo ir ilgai jai vadovavusio. Dabar išrinktas to paties laikraščio vyr. redaktorius Albert Michelin. Suvažiavimas buvo sukviestas "Maasbode" laikraščiu, kuris prieš karą buvo didžiausias katalikų laikraštis visame pasaulyje.

Ragina Sudaryti Europos Ekonominę Uniją

Tremtiniai kviečiami prisidėti prie BALF skyrių veiklos. Kol dar tūkstančiai tremtinių tebevargsta stovyklose, tol mes turime juos gelbėti bendromis visų lietuvių pastangomis. Kiekvienoje lietuvių apgyventoje vietoje dažniausiai yra susiorganizavęs BALF-o skyrius, nes skyriui sudaryti pakanka 7 narių. Juo daugiau narių skyriuje, tuo geriau, nes veikimui dirva yra plati ir įvairi. Tat renkimės į Metinį BALF-o Seimą!

Strasbourg, Prancūzija — Ižymūs Europos vadai, kurie dalyvauja Europos Tarybos posėdžiuose, pasiūlė sudaryti pastovią Europos ekonominę uniją, kad išvengtų Europos ekonominio sugriuvimo. Šis pasiūlymas padarytas rezoliucija, kurioje reikalaujama sudaryti komitetą Europos ekonominių reikalų koordinavimui.

Laikas Rinkti Atstovus į BALF-o Seimą

BALF-o Metinis Seimas šaukiamas š. m. spalio mėn. 7 ir 8 dienomis, Hotel Benjamin Franklin, Chestnut & 9th Street, Philadelphia, Pa. Bus svastomi svarbūs lietuvių reikalai. Jau laikas rinkti atstovus į seimą. Tremtiniai kviečiami išjungti į vietas BALF-o skyrius ir bendromis jėgomis dalyvauti savo brolių šelpime.

Gottwald Užims Kunigaikščių Vietas Pasakose

Čekoslovakija — Šiomis dienomis komunistinė valdžia įsakė sunaikinti visas pasakų knygas, kuriose pasakojama apie kunigaikščius, ir išleisti naujas, kuriose būtų pasakojama apie komunistų vadą Klementą Gottwaldą.

Vaikų Paralyžių Susirgimų Skaičius Padidėjo

Jung. Valstybių Viešosios Sveikatos Tarnyba praneša, kad šiais metais iki šeštadienio, rugpiūčio 13 d. vaikų paralyžių susirgimų skaičius pakilo iki 13,795 visame krašte.

Rusijos bolševikai reikalauja nužudyti Tito

Maskva — Rusijos laikraščiuose tilpo straipsniai, kuriuose reikalaujama nužudyti Jugoslavijos diktatorių Tito. Kituose straipsniuose tvirtinama, kad Tito stengiasi išprovokuoti karą prieš Sovietų Rusiją.

Pinigų nuvertinimas neišgelbės Europos

Frankfurt, Vokietija — Paul Hoffman, Marshall'o plano tvarkytojas, pareiškė, kad vien pinigų nuvertinimas neišgelbės Europos. Svarbiausias yra dalykas padidinti produkciją.

Lewis Pasitarimuose

White Sulphur Springs, W. Va. — Angliakasių unijos prezidentas John L. Lewis atvyko čia ir pradėjo derybas su anglies kasyklų kompanijų atstovais.

Vokietija Nori Prisidėti Prie Atlanto Sutarties

Bonn, Vokietija — Dr. Konrad Adenauer, Vakarų Vokietijos federalės respublikos išrinktas kancleris, pareiškė, kad jis kreipsis ir prašys, kad Vakarų Vokietija būtų priimta į Atlanto sutarties tautų šeimą.

Neatidėliokite Išrašyti Garantijų

Rašykite skubiai garantijas dar jų neturintiems lietuviams tremtiniams. Nepavėluokite, nes kitaip mūsų vietas užims kiti. Atvykusieji tremtiniai, kvieskite savo brolius ir pažįstamus! Gyvenimo praktika parodė, kad atvykusieji moka susitvarkyti ir sau duoną užsidirbti.

UŽMUŠĖ LIETUVIŲ DP

Worcester, Mass. — Trečiadienį, rugpiūčio 24 d. dirbtuvėje tarp keltuvo ir grindų sutriuškino lietuvių tremtinį Viktorą S. Atkočaitį, 42 m. amžiaus.

Tai buvo pirma diena darbo ir nelaiminga. Viktoras S. Atkočaitis su savo šeima atvyko į šį kraštą liepos 7 d. Giliai užjaučiame velionies žmonai ir sūneliui.

Tarptautinė Ekskursija į Liurdą

Lourdes (LAIC) — Tarptautinis Komitetas Krikščioniškajai Civilizacijai Ginti, globojamas Liurdo vyskupo Petro Theas, organizuoja dvylikos tautų ekskursiją į Liurdą. Ekskursija atvyks spalio 8 d. Kaip žinoma, buvęs partijos pirmininkas Mc-Jos tikslas bus pasimelsti "už tautas, kenciančias anapus Geležinės Uždangos, ir už 30 mil. žmonių, šiuo metu atskirtų nuo savo šeimų ir laikomų koncentracijos stovyklose ir kalėjimuose".

Demokratų Partijos Pirmininku Išrinktas Boyle

Washington, D. C. — Šiomis dienomis persiorganizavo Demokratų partija. Pirmininku išrinktas William M. Boyle, Jr., buvęs Kansas City policininkas. Kaip žinoma, buvęs partijos pirmininkas Mc-Grath, kuris šiomis dienomis buvo paskirtas Jung. Valstybių prokuroru, turėjo atsisakyti.

Nauji Tremtinių Transportai

- Apie š. m. rugpiūčio 28 d. laivu "General Hersey" į Bostoną atvyksta šie lietuvių tremtiniai: Adomavičiūtė, Zofija į Bangor, Maine. Aizinas, Stasys į Philadelphia, Pa. Aldonis, Algirdas į Worcester, Mass. Alminauskas, Antanas, Veronika, Antanas į Jackson, Michigan. Andrijauskas, Liudas, Emilija, Liudas į Chicago, Ill. Andruškevičius, Boleslovas, Marija į Paterson, N. J. Anevičienė, Elena į Waterbury, Conn. Astrauskas, Bronius, Barbara į Beachview, Pittsburgh, Pa. Bagdonas, Petras, Viktorija, Petras į Chicago, Ill. Baksas, Jurgis, Marta į Chicago, Ill. Barsketis, Bonifacas į Willow Springs, Ill. Bartkevičius, Juozas, Bronė, Zenona į Ozone Park, N. Y. Beresnievics, Alexander į New York, N. Y. Brenčius, Antanas, Zuzana, Milda į Chicago, Ill. Brazauskas, Jonas, Albina, Jone į Glendale, N. Y. Buturlovas, Algirdas į Cleveland, Ohio.
- Bukauskas, Vincas į Cicero, Illinois. Čekauskas, Bronislavas į Chicago, Ill. Culka, Marta į Dayton, O. Dalinkevičius, Petras į Philadelphia, Pa. Didžiūnas, Adolfine į Vandergrieff, Penn. Eidukas, Jonas, Teodora, Izabelle, Jokubas į Elizabeth, N.J. Gadliauskas, Sergejus, Gražina, Rasyte į Hobart, Indiana. Garunkštis, Albinas į Gary, Ind. Grebliūnas, Liudas į Elizabeth, N. J. Gulbinas, Vladas, Ona, Vytautas į Kenosha, Wis. Goeldneris, Antanas, Anastazija į Morrisville, Penn. Jančiauskas, Pranas, Valerija į E. Chicago, Ind. Jankus, Yda, Edvardas į Bridgeport, Conn. Jaras, Pranas į Waterbury, Conn. Juodka, Pranciškus, Teresė, Ramutė į Chicago, Ill. Juškėnas, Gerardas, Meilutė, Ramune į So. Boston, Mass. Juškevičius, Andrius, Zuzana, Reginė į Cicero, Ill. Karazija, Kazys, Anna į Chicago, Ill. Kaunas, Jonas, Jonas į Auburn, Mass. Kerpė, Kazimieras, Stefanija,

LAWRENCE, MASS.

Grįžta suklydusieji mas. Jis veikia ALRK Federacijos žinioje. Jo tikslas ugdyti tikėjimą, dorą, mokslo ir lietuviškas dvasias. Pas kleboną kun. Jurą randasi didelis sandėlis tremtiniams paremti suaukotų drabužių. Jiems paruošti išsiuntimui reikalinga darbo jėga. Taip pat nemaža rūpesčių jam teikia didelio archyvo sutvarkymas. Vieton senųjų parapijos namų Concord Str. neužilgo pradės dygti gražūs nauji parapijos rūmai, kurie bus lietuvių kultūros paminklu. Šio 90,000 gyv. miesto dideli tekstilės fabrikai tuo tarpu neveikia. Viename dirbo net 7000 darbininkų. Nemaža bedarbių. Laukiama, kada vėl pradės rūkti kaminai. Su tremtiniais vargo nėra. Jie susiranda darbo, pamažu įsikuria ir išjungia į kultūrinį darbą, pagyvindami vietinių organizacijų veikimą. Šiandien parapijos salėje įvyksta Lietuvių Kultūros Instituto Lawrence skyriaus įkūri-

DABARTIES PASTABOS

Pradžia 1-me puslapyj

lietuvių ateivių apie 20,000, — tai jau kitas dalykas... Nežinau tiksliai aš šių kraštų lietuviškųjų laikraščių tiražų, bet žinau, kad, toli gražu, ne visi lietuvių laikraščius prenumeruoja, nors dauguma — juos skaityti mėgsta... Kaip? — Na, gili skolinimosi būdu... Tokius žmones — lietuvius, ysi tik, norisi pavadinti "spaudos zuikiais"...

Negaila juk žmogui laikraštį paskolinti arba ir atiduoti, bet, turint galvoj tą neužginčijamą tezę, kad spaudos prenumeravimas ir rėmimas — yra kiekvieno susipratusio lietuvių pareiga, laikraščių "skolinimasis" nėra pateisinamas. Juk mūsų lietuviškoji spauda nei iš Baltųjų Rūmų, nei iš jokio raudonojo Kremliaus — jokių subsidijų negauna (išskyrus, žinoma, raudonųjų lietuviškų rusikių laikraščius). Taigi, anot amžinos atminties Vaižganto, mės patys turime ją remti ir išlaikyti "kas plunksna, kas kapšiuoku" ir kitokiais būdais... Tai yra mūsų tautinės garbės reikalas.

Nusiskundžiame, kad Amerikoje, ypač jaunoji karta, yra gerokai iškrypusi iš lietuviybės Romualdas, Vytautas į Baltimore, Md. Kazlauskas, Kotryna į South Boston, Mass. Kirllys, Pranas į Cleveland, O. Kriščiūnas, Jonas, Janina, Kęstutis, Povilas, Vytautas, Algirdas į Evansville, Ind. Lelevičius, Vladas, Marcele, Vytis į Rochester, N. Y. Liorentaitė, Antanina į Chicago, Ill. Liutermoseris, Reinoldas į West Hartford, Conn. Lukasevičius, Kazys, Albina, Birutė į Chicago Heights, Ill. Lutcas, Teodora į Lynchburg, Virginia. Milašius, Bonifacas į Chicago, Ill. Navazelskis, Povilas į West Hannover, Mass. Orentas, Augustas, Marta, Zenta, Indrid, Alfrydas į Bethaldo, Ill. (Tęsinys 7-tame pusl.)

Antraštelėse žadėjau pakalbėti ir dar apie "kitą ką"... Pašnekėkime tad apie mūsų "naujuosius lakūnus" — DP, kurie pasiekia Ameriką lėktuvais. O jų nemaža pasitaiko. Jie sako, kad kelionėje gerai sekasi — net į "Rygą" netenka pavaziuoti... Kiek "baisėnės" sąlygos esti pastatomos prieš išskrendant, negu išplaukiant laivu. Mat, oreivystės vadovybė — paimanti iš kiekvieno tokio "lakūno" parašą, kad jis nereikš jokių pertenzijų nei dėl savęs, nei dėl bagažo, nors... jis ir žūtų avarijos metu... Na, o įspūdiškai padangų aukštybė? — Jie visiškai užganėtini. Štai, vienas 80 metų senukas, Lietuvos ūkininkas, rašo savo kolegai į Vokietiją: — Atvažiavau, bra, araplanu, tarytum rogėmis į Ameriką... Kitas gi — pedagogas: — Dieve, kokia gi graži žemė iš dangaus aukštybių... Kad gi nebesirastų tokių niekadėjų, kurie jos veidą teršia... Taigi po šito visos, tenka patatyti tašką.

Pr. Al.

Kazys Veržikas

Tegu žaidžia... kad neverktų...

CICERO, (Illinois) — Naujų tremtinių lietuvių Amerikoje yra labai daug. Visur. Chicagoje bus atrodo per keleta tūkstančių. Gretimoje Cicero taip pat jau skaitomi šimtais, Tai nauja srovė užtelėjusi Amerikos lietuvių tarpan. Ką ji nesė čionai? Neseniai buvau Chicago lietuvių tremtinių susirinkime. Salė sausakimšai perpildyta. Daugiau nei keturi šimtai žmonių. Visi kupini energijos ir pasiryžimo dirbti, veikti, kovoti už tėvų žemės laisvę, kurią šandien tripia rusų tautos išsigimėliai ir žmogžudžiai vadinami bolševikai.

Mes Amerikos lietuvių širdis ir varomoji jėga, tik mes, tik mes... širdį veriančių balsu aidai vieno neseniai atvykusio tremtinio gaida. Salė audringai ploja... Ar gerai, kad taip kalba? Hm... Ir gerai ir ne. Gerai todėl, kad paprastai iš gerų kalbų atsiranda ir geri darbai. Bet blogai, kad "širdis" ir kad "tik mes ir tik mes". Jeigu senosios kartos lietuvių nebūtų iki šio laiko turėję tos varomosios jėgos, tai ne tik mūsų t. y. tremtinių čia nebūtų buvę, bet nebūtų buvę ir daug kitų dalykų, kurie reikalauja ne tik širdies, bet labai didelių pastangų ir patriotizmo. Tai kaip gi senosios kartos Amerikos lietuvių gali jaustis girdėdami tokias kalbas?

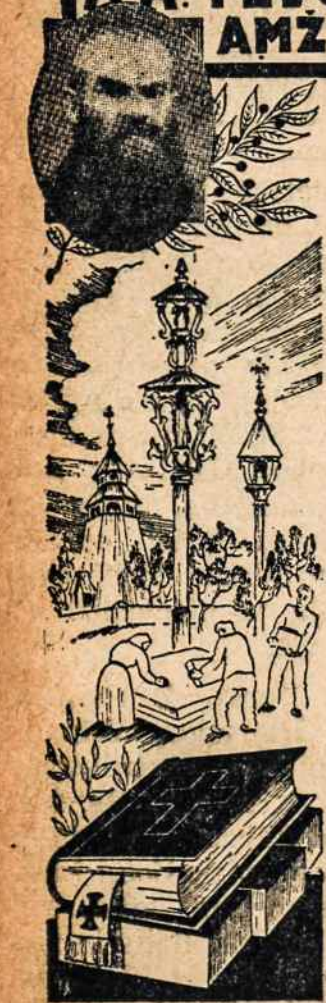
Geriausiu atveju pasakys: "tegu žaidžia, kad tik neverktų. Apie darbus bus galima spręsti kiek vėliau". Bet, žinoma, gali būti ir blogesnių reakcijų. Tai, atrodo, kad tremtiniai gerai padarytų, kad būtų su panašiomis težėmis kiek taupesni.

Bet gi tame pačiame susirinkime įvyko, galima sakyti, ir savotiškas "atsirevanšavimas". Vienas tremtinis (rodos ar tik ne p. Pranas Dailidė) atsistojo ir čicagiečio Dr. Biežio vardu išpikino iš tremties atvykusiems medicinos gydytojams labai neigiamą komplimentų. Teisingi tie komplimentai ar ne — vėl gi kitas klausimas. Bet gi jie sukėlė visokių minčių ir komentarų Amerikos lietuvių gydytojų adresu. Jeigu tai būtų draugiški patarimai ar perspėjimai, gal būtų buvę galima surasti ir kitą formą tam reikalui ir gal kita, daugiau specialia auditorija. Šiuo gi tarpu kai kas net įžiūrėjo profesinės konkurencijos motyvus. Kiti vėl manė, kad tai ir savotiškas žaidimas.

Abu čia suminėti dalykėliai, deja, ne vien Chicagoje nusigirsta. Jie nėra naudingi nei tremtiniams nei bendram lietuviškos reikalui.

Ed. K-nas.

Padėkime Plytėse AŲA TĖVO KAZIMIERO AMŽINAM PAMINKLUI

Neabejojame, kad Tamsta ir daugelis iš Jūsų pažystamų dar atsimena garsųjį misijonierių Tėvą Kazimierą Kapuciną, kuris savo gražiais ir turiningais pamokslais Amerikos lietuvių išveivijoje paliko gilų ir neišdildomą įspūdį.

Jis grįžęs į Lietuvą išleido labai gražią maldaknygę vardu — "Atlaidų Šaltinis", kurioje yra tiek daug trumpų maldų su popiežių duotais atlaidais, kad būtų sunku net išskaiciuoti.

Tėvas Kazimieras Kapucinas mirė gruodžio 26 d., 1941 metais, Kaune, Lietuvoje. Minint liudną 8-nių metų mirties sukaktį, Tėvui Kazimierui prisiminti, "Darbininkas" pasiryžo išleisti jo maldaknygę — Atlaidų Šaltinį didelėmis stambiomis raidėmis. Ji jau yra spaudoje ir netrukus pasirodys. Todėl, Jus nuosirdžiai kviečiame prisidėti prie jos išleidimo, užsisakant iš anksto bent vieną jos egzempliorių, arba užsakant kam kaippo atmintinę dovaną.

Pasitikime, kad Amerikos lietuvių neatsisakys paremti šį gražų ir praklinų darbą — padės šią maldaknygę išleisti, kuri a. a. Tėvui Kazimierui bus kaipo amžinas šimtus metų tverias paminklas, kurio net žiaurūs bolševikai mindžiodami jo kapą nepajėgs sunaikinti.

Maldaknygė bus nedidelio formato: 3 coliai pločio ir 5 coliai ilgio, 560 puslapių, luksusiniai viršeliai, auksuotais kraštais, apskritais kampais. Kaina \$3.50.

Iš anksto užsisakantiems "Atlaidų Šaltinį", atiduosime pigiau — už \$3.00 ir skaitysime Jus šios maldaknygės Rėmėju-Leidėju. Kiekvienas Rėmėjas gaus atminčią a. a. Tėvo Kazimierio paveikslą atvirutės didumo.

Kreiptis adresu:—

DARBININKAS 366 West Broadway South Boston 27, Mass.

"Darbininko" Administracijai:— Šiuomi siunčiu \$3.00 ir prašau kaip tik baigsite spausdinti didelėmis raidėmis Tėvo Kazimierą Kapuciną maldaknygę — Atlaidų Šaltinį, man atsiųsti.

Vardas _____ Adresas _____

BALF-o Centras.

DARBININKAS

(THE WORKER)

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly.

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATION OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 8, 1917 authorized on July 12, 1918.

SUBSCRIPTION RATES

PRENUMERATOS KAINA

Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Domestic once per week yearly	\$3.00	Vieną kart savaitėje metams	\$3.00
Foreign yearly	\$5.50	Užsieny metams	\$5.50
Foreign once per week yearly	\$3.50	Užsieny 1 kart sav-tėj metams	\$3.50

DARBININKAS

366 West Broadway, South Boston, Mass.
Telephone South Boston 8-2680

Kodėl neduodama pagalbos Kinijai?

Britanijos ekonominė krizė didėja. Socialistinė vyriausybė nepajėgia krašto gerbuvio atstatyti. Daug žadėta, mažai ištesėta. Pramonės įstaigos veikia, rodos, normaliai, bet Anglijos padariniai labai brangūs ir dėl tos priežasties eksportas mažėja, nes užsienis per daug nuvargęs, kad galėtų pirkti Anglijos gamybą. Britai priversti tampriai užsiveržti diržus, nes maisto išteklius nebe gausus. Vyriausybė šiaip taip verčiasi Amerikos pinigais, bet ir "paskolintų" bilijonų nebe užtenka. Reikia jų daugiau, tačiau Amerikos Kongresas mėgina apsižiūrėti, ar begalima prakturusį maišą pripildyt. Duot tai duos, bet jau gerokai apkarpytą sumą.

Britų kolonijoms taip pat gresia betarpiškas pavojus. Apskačiuojama, kad spalio mėnesio pradžioje Kinijos komunistai paims Kantoną. Tad britų Hong-Kongas atsidurs rimtam pavojui. Po to seka Indo-Kinija, Burma, Siamas. Ten pat milžiniškos Indonezijos salos: Java, Sumatra, Borneo, Celebes. Paskui Filipinai. Jei tas vietas komunistai užimtų, tai pasikartotų sukrėtę pasaulį japonų laimėjimai pastarojo karo metu.

Kas daroma tam pavojui atremti? Anglija siunčianti laivus... Hong-Konge gyvenančius britus parsivežti. Tai nebemano nė gintis? Jei ginsis tiek, kiek prieš japonus, tai verčiau visai nesiginti. Kągi daro Amerika? Juk Filipinai tebėr jos globoje. Filipinų Prezidentas Quirino tuo reikalau atvyko į Washingtoną. Prez. Trumanas labai maloniai jį priėmė ir pasižadėjo kiek tik galės gelbėti Filipinų respubliką nuo komunistų antpuolio. Dėl to pasižadėjimo abu valdovai labai patenkinti šypsojosi. Kai dėl pažadėjimų įvykdymo — ateitins parodys.

Tas žinias spauda paduoda lengvapėdišku stiliu mi tarsi juokais. Tačiau tikrenybėje šis tas daroma Azijai apginti, bent tai Azijos daliai, kuri dar nėra bolševikų pavergta. Nebe naujiena, kad Vakarų ir Pietų Azijoje yra susibūrusi organizacija, vadinama Pacific Union, panaši į Atlanto Pakatą. Jos uždavinys — kovoti prieš komunizmą. Jos širdis bene bus Indija, pritariant Vakarų Demokratijoms. Apie jos veiklą nedaug tebeskelbiama, gal strateginiais sumetimais. Kaip ten bebūtų, bet kodėl Kinijai pagalbos neduodama? Sunku suprasti tokį apsilaidimą. Primygtinai teigiama, kad visokiais būdais mėginama išvengti karo. Bet karas jau yra, jis vyksta Kinijoje ir veikia žada užgauti Europos ir Amerikos interesus. Rodos, jau metas pratrinti akis ir blaivai į realybę pažvelgti.

Vaidevutis - Lapelis

Prelatas Kazimieras Šaulys

Garbės ir jerarchijos poaukščiai

Bažnytinė vyresnybė labai vertino Šaulio kūrybinį veikimą, jo nuoširdų aukojimąsi krikščioniškosios kultūros reikalams. 1916 metais jis buvo paskirtas Žemaičių Kapitulės kanauninku. 1932 metais Kauno Arkivyskupijos Kapitulos buvo išrinktas ir Apaštaly Sosto patvirtintas tos Kapitulos prelatu po a. a. prelatu Maironio - Mačiulio mirties. Vėliau pakeltas į Kauno Bazilikos arkidijakono ir Metropolijos Kapitulos prelatu dekanu laipsnį. Apaštaly Sosto raštu iš 1937 m. geg. 13 d. kun. K. Šauliui buvo suteiktas Popiežiaus Rūmų prelatu titulas (Promotus ad dignitatem Antistitis Urbani, id est Praelati Domestici Suae Sanctitatis, kaip promocijos rašte pasakytą). Galiausiai šv. Tėvas kun. Šaulį pakėlė į Apaštališkojo Protonotaro garbę. Jis gali pontifikuoti šventąsias Mišias su vyskupo insignijomis (išskyrus pastoraly). Iš visų lietuvių kunigų tiek Lietuvoje, tiek užsieniuose esančiųjų, tokį aukštą titulą turi tik du kunigai šalia Šaulio, dar jų turi Prel. Aleks. Grigaitis, Vytauto Didžiojo Universiteto profesorius, žymus bibliinių mokslų autoritetas.

Nemažiau Prel. Šaulį vertino ir pasaulinė

Lietuviais Gimę Mūsų Vaikai Turi Likti Lietuviais!

PETRAS JURGĖLA

Lietuvaitės vienuolės ir tėvai marijonai atsiskyrė nuo "šio pasaulio" tik vieninteliu tikslu, kad galėtų visas savo jėgas, gabumus ir skaisčios meilės širdį paaukoti Amerikos lietuvių jaunuomenės auklėjimui ir mokymui. Visuomenė aukštai įvertino tokių jų pasiaukojimą savo tautai ir mieliai pastatė jiems vienuolynus, kur didesnė rūmų dalis skirta klasėms, o mūsų parapijose pastatė atskiras mokyklas. Tose mokyklose jau keliasdešimt metų kunkuluoja lietuvių darbais. Geros valios lietuviai mielai paveda savo vaikus toms mokykloms išmoksinti ir išauklėti krikščioniškoje dvasioje. Žinau daug lietuvių, kurie patys yra tikybai bei parapijai atšalę, betgi savo vaikus leidžia į lietuvių mokyklas. Mat, jie tikri, jog tik tokiose mokyklose jų vaikai bus išauklėti dorais žmonėmis ir stipresniais lietuviais. Ir, tikrai, niekas nesigaili, tai padaręs. Tėvams labai malonu atvykti į tų mokyklų rengiamus vakarus ir su džiaugsmo ašaromis akyse gėrėtis, kaip čia gimę jų vaikai lietuviškai vaidina, dainuoja, deklamuoja, šoka.

Be tokių vakarėlių ir mokyklos baigimo iškilnių, tos visos mūsų mokyklos jokio kitokio triukšmo nekalia. Mat, jas veda vienuoliai: kuklios, ramios ir nuolankios žmogystos. Tuo tarpu kuri draugija ar org-ja, surengusi kokį vakarą, nežino kaip džiaugtis, girtis, didžiūotis ir šaukti: "štai, kiek daug mes dirbam ir lietuvių palaikom!" Mūsų gi mokyklos kasmet ir dažnai rengia tokius vakarus, kiekvieną mokslo dieną ką nors lietuviškai dėsto, moko, nuolat diegia tą lietuvių mūsų jaunuomenei, bet visai negarsina jų nuolatinių savo lietuvių darbų. Jei kas iš pasaulionių nieko spaudoje neparašo nors apie vieną, tokį vakarą, tai plačioji

visuomenė nei nenugirsta tų pavienių faktų, kurie sudaro didelį įvykį tik momentaliu tikslu, kad galėtų mokyklas vestų pasaulionys ir dargi sroviniai veikėjai, tai mūsų spauda nuolat ir daug rašinėtu apie tą Lietuviškąją Mokyklą ir įvykius jos gyvenime. Bet vienuoliai yra per daug kuklūs: savo darbais, tarnavimu visuomenėi ir nuopelnais lietuvių bei nesigiria, jei kas iš pašalinių viešai įvertina tuos jų darbus — gerai, jei visuomenė užmiršta jų darbą — jiems vistiek gerai. Tačiau tos mokyklos nepaisymas labai negeras, nesveika ir negarbinga mūsų visuomenėi! Kiek Amerikoje yra to jaunuomenės auklėjimo lietuviškoje dvasioje, tai jis pasireiškia tik lietuvių mokyklose. Jei šiandien neturėtume tų mokyklų, tai be paliovos šauktume: — "mums reikia lietuviškų mokyklų! Juk mūsų jaunuomenė yra tautos ateitis!" Bet, ačiū Dievui, Tėvams labai malonu atvykti į tų mokyklų rengiamus vakarus ir su džiaugsmo ašaromis akyse gėrėtis, kaip čia gimę jų vaikai lietuviškai vaidina, dainuoja, deklamuoja, šoka.

Jeigu net tokie vyrai (lietuviškosios veiklos šulai visose mūsų kolonijose) taip apsilaidžia ir tokį pavyzdį kitiems rodo, tad iš tikro jie yra Tėvynės užuojautos verti vargšai. Jų dėstinė nežino ką kairė daro. Jei tokie asmenys drįsta vadintis gerais lietuviais — patrijotais, tad reikėtų iširti jų (jei ne protas, tai bent) sąžinė. Bet ir jų sąžinė anksčiau ar vėliau pravirks. Žinau

kelis atsitikimus, kai tokie patrijotai veikėjai graudžiai apsisverkė, leidę gražiomis savo dukrelėms (lietuviškai nemokančioms) ištekėti už nelietuvių. Sąžinė garsiai prabylė — jau per vėlai...

Kas leido savo sūnų ar dukrą į lietuviškąją pradžios ir aukštesniąją mokyklą, tik tas gali su ramia sąžine pasisakyti: "padariau visa, ką galėjau ir kaip privalėjau prisidėti prie lietuvių išlavimo savo vaikuose; o kaip toliau bus — tai pareis jau nuo jų pačių atarai. Tačiau tos mokyklos nepaisymas labai negeras, nesveika ir negarbinga mūsų visuomenėi! Kiek Amerikoje yra to jaunuomenės auklėjimo lietuviškoje dvasioje, tai jis pasireiškia tik lietuvių mokyklose. Jei šiandien neturėtume tų mokyklų, tai be paliovos šauktume: — "mums reikia lietuviškų mokyklų! Juk mūsų jaunuomenė yra tautos ateitis!" Bet, ačiū Dievui, Tėvams labai malonu atvykti į tų mokyklų rengiamus vakarus ir su džiaugsmo ašaromis akyse gėrėtis, kaip čia gimę jų vaikai lietuviškai vaidina, dainuoja, deklamuoja, šoka.

Ieškantis

Dar nepalik manęs... Kaip žuvusio... Kaip vieno sunkiuose šešėliuose nugrimzdusio visa siela... Aš pažinau jau daug ką... ir mano sunkios dienos grįžta palengva į auką... ir į rimtį — į sunkų vaikišką atsidavimą su visa siela... Dar nepalik manęs... Ir nenuėik viena su ašaroms, lyg atidavusi beviltei nakčiai paskutinę auką... Juk Tu žinai: mano siela tokia sunki ir skendinti šešėliuose... Ir pavasaris joje lėtai be galo švinta... kaip per skurdų lauką erdvių gelmė nugrimzdusi šviesa...

tuvių "politikavimo su savo vaikais", lietuvių pagrimdo drebėjimo, mūsų tautos trečdalis kelionės į nutautimą ir keičiausio mūsų visuomenėje! Turime kelis šimtus veikėjų, keliolika profesorių, būrį redaktorių ir buvusių redaktorių, keliolika diplomuotų lituanistų, šimtus profesionalų ir daugybę lietuvių, mokančių puikiai parašyti ir gražiai pakalbėti apie lietuvių! Turime tiek daug jėgų. Turime energijos ir pinigų eikvoti sroviniams ir bendriems kongresams. Amerikoje susispietė tik mūsų tautos trečdalis, kuris siekia net savo tėvų žemę išvaduoti! Idomu — su kuo? Argi su nutaustančiu ar jau nutaustusiu jaunimu, kuris net pro šalį nepraejo pro lietuvių židinius, kurių vaidilutės ir vaidilos laukia - nesulaukia lietuvių jaunuomenės?!

Milijonas lietuvių Amerikoje turi tikti keliasdešimt liet. pradžios mokyklų ir vos vieną vyrų ir dvi mergaičių aukštesnes mokyklas! Nėgana to. Visose 3-se aukštesnėse mokyklose pernai ir užpernai lietuviai sudarė vos pusę ar net mažesnę moksleivių pusę... Malonus Marianopolio vedėjas, kun. dr. Jagminas, man sakė, jog per 2-ji pas. karą, pasaulius kolegijos studentus į karo tarnybą, toji vienintelė lietuvių kolegija liko laikinai suspenduota, ir vis dar nenusiminęs pridūrė, jog kolegijos profesūra baigiama rengti to kilnaus darbo atnaujinimui. Pasikalbėjus apie liūdną būklę, jis ryžtingai pabrėžia, jog kol ši mari-

jonų karta bus gyva, to Marianopolis tebebus lietuvių vadovybėje! Skaisčios sielos lietuviai marijonai (čia gimė!) yra pasiryžę savo rankose išlaikyti dvi milijonus lietuvių šulų kun. dr. J. Navicko ir kun. J. Jakaičio įsteigtąjį Marianapolį, nors jiems tektų su širdgėla mokyti vien tik lietuvius! Toks pavojus negresia, kada nors ateity: jis jau pasireiškia! Pernai tą vienintelę lietuviškąją vyrų aukštesniąją mokyklą lankė vos apie 20 "lietuviškų drašulių"! O kasmet liepos 4 d. suvažiuoja tūkstantinės lietuvių minios pasigėrėti tuo Marianopoliu, kurį kita-taučiai taip pamėgo! Vadinasi, iš viso milijono lietuvių plačioje Amerikoje atsirado vos 20 tikrų lietuviškųjų šeimų, kurios įrodė: lietuviams esame gimę, ir mūsų sūnūs turi lietuviams būti! Jei tiktai tiek atsirado tokių lietuvių, kurie yra tvirti kaip tie ažuolai prie tolimojo Nemunėlio, tai tos šeimos (kaip didelės retenybės) reikėtų surasti, pasveikinti ir tinkamai pagerbti už tokį lietuvišką ryžtą ir kitų pavyzdžių.

Na, mieli tėveliai ir motinėles, ką gi jūs manote ši mėnesį daryti su mylimais savo sūneliais ir dukrelėmis, kurie šią vasarą nužengė tik pradžios žingsnį moksle? Ar leisite jiems "bomauti", be tikslo valkiotis pačioje jaunatvėje ar uždarysite juos svetimose "aiškūlėse" — tvankiuose ir triukšminguose miestuose? Ar leisite juos į lietuviškas aukštesnes mokyklas gražiuose rūmuose ir gamtos erdvėje? Ar suteiksite jiems progos išlikti lietuviams, 4 metus pagyvenus lietuvių šešiesniais žmonėmis ir tinkamai atsidėkoti jums ir savo tautai? Aš nenorečiau nustoti tos laimės tikėti būsimąjį gyvenimą. Aš pasakyčiau net, kad visi, kurie nesitiki būsimąjo gyvenimo, yra šiam gyvenimui mirę.

Pranas Karuža

Goethe.

Lietuvos vyriausybė: Jo krūtine yra atžymėjusi visais ordinais ir garbės ženklais, kurie pritiko Jam, kaip didžiam Lietuvui ir narsiam Bažnyčios sūniui suteikti. Svetimos, ypatingai kaimyninės Pabaltijo valstybės, šiuo atžvilgiu taip pat neatsilikio. Bet K. Šaulys šitais žibučiais nesidomėjo. Didžios sielos vyras gyvena vidaus pasaulyje, o ne išorinėmis dekoracijomis, — jos neturi permanentinės reikšmės.

Visuomeninė socialinė veikla

Kun. Šauliui vikaru ir kapelionu esant Panevėžyje, išgavus vargais - negalais leidimą iš carinės valdžios, buvo ten įsteigta Panevėžio Labdarinjoji Draugija (Ponevėžskoje Blagotvaritelnoje Obsčestvo). Prie tos draugijos buvo, regis, 1902 m. suorganizuotas atskiras komitetas statyti Panevėžyje didžiulį namą, kuriame tilptų visi miesto ir parapijos elgetos. Tikslas buvo panaikinti gatvinį elgetavimą, o visus reikalingus visuomenės globos asmenis tinkamai ir žmoniškai aprūpinti prieglaudoje. Miestas ir parapija pritarė ir rėmė gražią mintį. Sumanytas pasisekė ir įstaiga veikė pavyzdinai. Panevėžio Labdarinjoji Draugija, panaikinusi ubagavimą gatvėse ir po namus, buvo anuomet plačiai pagarsėjęs visose apylinkėse, kaip pirmas krikščioniškosios labdarinės organizuotas darbas. Prieglaudos ūkio vedimui buvo pakviestos prityrusios vienuolės iš Austrijos (Lemberg).

Šalia kitų komiteto narių, pasauliečių, labai aktyviai veikė vikaras kun. Pov. Korzonas, energingas organizatorius ir administratorius, ir kun. K. Šaulys. Šauliui teko susirašinėti su rusų valdžios bei administracijos įstaigomis, kad išgavus leidimus vykdyti draugijos sumanymus, ir aiškinti, kad neklūdytų naudingos visuomenės darbo. Pirmieji minėtos Draugijos ir Komiteto įstatai buvo kun. K. Šaulio parašyti.

Viena iš žymiausiųjų Lietuvos švietimo įstaigų buvo "Saulės" Draugija. Ji buvo įkūrusi ir globoje keletą gimnazijų ir progimnazijų. Taip vadinamieji "Saulės" kursai davė mūsų kraštui didelį skaičių mokytojų. Gražiausieji ir ar ne didžiausieji mūro pastatai Kaune buvo šios draugijos vaisius. Vėliau draugija juos pavedė šv. Kazimiero Seserims, kurios ten atidarė tvarkingai įruošta mergaičių gimnaziją.

Nuo įsikūrimo pradžios "Saulės" Draugijos veikime Šaulys aktyviai dalyvavo. Jis buvo jos pirmasis išdinininkas.

Kūriantis "Motinėles" Draugijai, kun. Šaulys suprojektavo jos įstatus; visą jos gyvenimą laikotarpį buvo jos išdinininku ir valdybos nariu. Draugija šelpė talentingesnę krikščioniškos pasaulėžiūros jaunuomenę, einančią aukštąjį mokslą. Pirmojo pasaulinio karo metu, regis, 1916 m., "Motinėle" liovėsi egzistavusi. Ji atliko naudingą darbą, šelpusi gabesnius mokslivius Rusijoje ir ypač užsieniuose. Jos stipendininkai vėliau stėjo į atkurtos Lietuvos valstybės darbuo-

tojų eiles mokslo, politikos, administracijos srityse.

1906 ar 1907 m. buvo suruošti Varšuvoje trijų dienų socialiniai kursai. Tokie dalykai tuomet buvo naujiena. Neramūs laikai vertė galvoti apie ateitį, nes buvo aišku, kad esamoji santvarka ilgai neišsilaikys. Paskaitas skaitė iš Krokuvos, Poznanės ir iš kitur kviešti specialistai, kur visuomenės darbo organizavimas galėjo reikštis ne taip kludomas, kaip carinė Rusijoje. Dalyvavusieji klausytojai lietuvių turėjo keletą atskirų pasitarimų labiau jiems rūpimais klausimais. Nagrinėtųjų kursuose socialinių klausimų turinį, dalyvavęs juose kun. Šaulys surašęs atspausdino anų laikų kaunišką "Draugijoje".

Sekančiais metais panašūs socialiniai kursai buvo suruošti Kaune. Organizaciniam kursų Komitete dalyvavo ir kun. Šaulys. Pirmininkavo vyskupas - sufraganas Cirtautas, sekretoriavo Dambrauskas - Jakštas. Kursuose, tarp kitko, buvo aiškinti socialiniai požiūriai raštai (Rerum novarum ir kiti), buvo nagrinėjamos krikščioniškosios demokratijos pažiūros į socialinį teisingumą, ir nejudamojo turto nusavinimą, į žemės reformą. Skaitė Petrapilio Akademijos profesoriai ir kiti šių dalykų žinovai.

Kauno Kunigų Seminarijoje buvo įvestas Visuomenės mokslo bei sociologijos dėstymas. Prof. Šaulys ėmėsi šio naujo neįprasto darbo. Tam reikalui jis parašė ir atspausdino knygą: "Sociologija, trumpas to mokslo vadovėlis".

NEPERŠOKES PER UPELĖ - NESAKYK: "OP"...

Po triukšmingo Kanados lietuvių suvažiavimo Montrea-lyje, kaip iš gausybės rago buvo pasipilę spaudoje (ypač "Nepriklausomoj Lietuvoj") KLS-gos nekinimai, o KLCT-bos aukštinimas.

Skaitėme juk apie "garsų" KLCT-bos atstovų lankymąsi Ottawoje, pas Kanados valdžios pareigūnus ir pan.

"N. Lietuvoj" — to vizito aprašymas, nors buvo atspausdintas gana stambiomis raidėmis, bet buvo kiek santūresnis. Tačiau tremties spaudoj (išėinančioj Vokietijoj), berods, "Minty", "Mūsų Kely" ir kitur — jau buvo su gana dideliais užsiagažavimais. Ponas J. Kardelis buvo parašęs, jog KLCT-bai Kanados valdžia suteiksianti teisę netgi savo iniciatyvą, be jokių kitų tarpininkų, kvesti tremtinius į Kanados žemę.

Žinoma, tremtiniai tuo labai apsidžiaugė ir tą "galingąjį" Kanados valdžios patikėtinį" p. J. Kardelį emė "bombarduoti" laiškais, prašydami sudaryti protekciją, be jokių darbo sutarčių, įvažiuoti į Kanadą...

Sunku pasakyti, kaip tą laiką jautėsi tas "visagalis" J. Kardelis, kai laiškaitis iš tremties glėbiais plaukė pas jį ir krūvomis klostėsi ant stalo prieš jo akis...

Tik vienas dalykas paaiškėjo ir tik po, maždaug, pusės metų, kad p. Kardeliui tas nelaimingų tremtinių kreipimasis įkyrėjo ir jis "išdrožė" jau gana ilgą straipsnį į tremties spaūdą, kuris, vis dėlto, buvo užvardintas gana skambiai: "Daugiau galimybių išvykti Kanadon". Gi antrinės antraštelės — jau buvo netokios skambios. Štai, jos: "Išikūrę tremtiniai gali atsikviesti kitus savo šeimos narius, nemokėdami kelionės išlaidų. Kanados Lietuvių Centro Taryba vis dėlto negavo projektuojamos teisės kviestis tremtinius". "Lietuvius" Nr. 2, iš 1949 m. liepos mėn. 27 d., leidžiamas Memminge, Vokietijoj).

O straipsnio turinys — pradedamas šitaip: "Prieš kurį laiką Vokietijoj leidžiama tremties spauda buvo pateikusi mano informaciją, kad Kanados valdžia, pripažindama Kanados Lietuvių Centro Tarybą Kana-

dos lietuvių organu, numato jai tūlių teisių, be kita ko, kad ji galės kviestis iš Vokietijos tremtinius, nereikalaujant iš jų darbo sutarčių. Smulkiau apie tai žadėjam painformuoti atskirai. Bet, matyt, mano papildomoji informacija, tos spaudos nebesiekė, (mano pabr. J. B.), o mane per tą laiką užplūdo prašymai "sudaryti protekciją. Iš tikrųjų tokios teisės suteikimas tebuvo tik projektotas, bet šis projektas pasirodė neįmanomas realizuoti, kadangi Kanada yra didelis tautybių mišinys. Suteikus kurių nors ypatingų teisių vienai tautybei, prasidės konkurencija kitų, nesklandumai ir pagaliau nepasitenkinimas. Todėl Kanados vyriausybė, nors ir labai teigiamai vertina lietuvių imigrantus, tačiau negali jiems duoti ypatingų privilegijų vien "šventos ramybės" dėliai".

Taigi, pacitavau visą pastraipą iš J. Kardelio straipsnio, atspausdinto anksčiau paminėtam tremties laikraštyje "Lietuvius".

Dabar — kas gi šitoj istorijoj ir čia pacituotoj "pasakėlėj" glūdi? Nagi, mums, kanadiečiams, žinantiems tikrąją padėtį, yra daugiau negu aišku, kad KLCT-bos, su p. Kardelio laiminimu ir dirigavimu, norėta pakilti į puikybę kaip sakalui, bet nusileista... kaip vabalas... Čia buvo — nei daugiau, nei mažiau — kaip KLCT pompa, kurios vyriausioju pompuotoju — buvo J. Kardelis... Jei paklaustumėt, kodėl? — tektų atsakyti:

Tiesa, tuojau po kovo mėn. suvažiavimų, buvo pasiųsti KLCT-bos atstovai į Ottawą ir ten kalbėjosi su kai kuo. Čia, žinoma, nieko nėra ir stebėtina. Jie buvo priimta, nes demokratinės valdžios pareigūnai — kitaip ir negalėjo pasielgti. Atstovams gi ten, aišku, nebuvo nieko pažadėta, tačiau, tuojau po to, skaitėme ir "NL" apie tą "garsųjį" vizitą, bet, kaip jau minėjau, santūrų aprašymą. O tremties spaudoj — p. Kardelis jau aiškiai trimitavo, kad: "...Kanados valdžia, pripažindama KLCT lietuvių organu, numato jai tūlių teisių, be kita ko, kad ji galės kviestis iš Vokietijos tremtinius, nereikalaujant iš jų darbo sutarčių..."

Na, sakykite, ar tai nėra nesąmonė išdidaus pasismagininimo vardan? Negi Kanados valdžia, dėl KLCT galėtų keisti savo Imigracijos Įstatymą ir lyg dalį suvereninių savo teisių perleisti kokiai tai KLCT? Tas gi visiems yra aišku, atrodo, ir p. Kardeliui turėjo būti žinoma, jog taip negali būti. Juk be darbo sutarčių tremtinių įleidimo reikalas — tai tik įstatymo keliu galėtų būti pravestas...

Na, žinoma, kai jau pradėjo siųsti glėbiais tremtiniai laiškus, prašydami p. Kardelį "sudaryti protekciją", kaip jis pats rašo, tai jam pasidarė nebeatogu ir jis galvojo: kaip čia iš bėdos išbrįsti? Pagaliau, po šeštos mėnesių, parašė ilgesnį straipsnį, pareikšdamas, kad "jo papildomoji informacija, matyt, tremtinių spaudos nebesiekė"... Tai kur gi ji dingo? — norėtusi paklausti. Jei p. Kardelis siuntė primąjį pranešimą bent keliems laikraščiams, tai turėjo ir "papildomąją informaciją" siųsti bent keliems. Tai negi visi laiškaitis ir žuvo pakeliui?...

Be to, kaip iš visko matyti, Ottawoje delegatams nebuvo ir duota jokių pažadų, nes, jei tai būtų buvę pažadėta, tai gi KLCT-bos atstovai ir dar kartą turėjo nuvykti į Kanados sostinę pažadėti "privilegijų" atsimiti. O jie į Ottawą nebuvo nuvažiavę, nes, jeigu būtų buvę, tuojau apie tai būtų parašiusi "Nepriklausoma Lietuva" ir, dargi, su didele pompa...

Taigi, kas iš viso to išeina? Nagi, tik savo didybės ir pasigyrimo vardan, nelaimingų tremtinių apgaudinėjimo istorija. Juk tie nelaimingieji žmonės, vieton rašę p. Kardeliui

Štai mes matome Šv. Roko lietuvių parapijos mokyklą, Brockton, Mass. Šioje vasarinėje mokykloje lietuviškas mokina lietuvius vaikučius lietuvių kalbą, Lietuvos istoriją. Šios mokyklos vadu yra kleb. kun. Pranciškus V. Strauskas. Tai yra gražus lietuviškas ugdymo pavyzdys. Nukryžiuotojo Jėzaus Vienuolyno Seserys yra pasišventusios mokyti vaikučius ne tik būti gerais katalikais, Amerikos piliečiais, bet taip pat ir savo tėvų kalbos mylėtojais.

laiškus ir prašę pas jį nesamų "protekcijų", tuos 80 pfenigų būtų galėję supaudoti rimtesniems tikslams (kad ir vaikams porai kiaušinių nupirkti)...

Ką gi toliau minėtam straipsnyje p. Kardelis rašo? Gi gieda prieš keletą mėnesių visiems žinomą dainelę, kad gali Kanados lietuvių atsikviesti savo gimines, sužadėtiniai — sužadėtinės ir pan. Ar tai yra ne tuščiakalbystė?...

Gi straipsnį vis dėlto užvardina: "Daugiau galimybių išvykti Kanadon"...

Tai vis daroma didybės vardan. Tai ir yra pasakymas "op", toli gražu, dar neperšokus per upelį...

Tebūna tai pamoka visai KLCT ir pačiam jų darbų laimintojui p. Kardeliui. J. B.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

CAMBRIDGE, MASS.

Ruošiamiesi N. J. Seselių pikniką

Rugsėjo 5 d. Brocktone, N. J. Seselių Vienuolyno aikštėje, įvyksta rudeninis darbo dienos visos Naujos Anglijos lietuvių susibūrimas — didžiulis piknikas. Autobusai iš Cambridge išeis tą dieną nuo lietuvių bažnyčios 9 val. ryte. Visus prašome įsigyti bilietus iš anksto, kad būtų galima komisijai iš anksto geriau su autobusais susitvarkyti. Bilietų galima gauti pas p. J. Točionienę, p. Bačinską ir Daukanto krautuose. Dalyvaukime visi ir paremkime Seseles. Taipgi pasiropdykime, kad mes esame katalikai ir galime paremti katalikiškus parengimus.

Pasisekęs išvažiavimas. Šeštadienį, rugpiūčio 21 d. Cambridge katalikų klubas, turėjęs išvažiavimą į pajūrį, išvažiavimas puikią pavyko, tik gaila, kad sportininkai žuvies nesugavo.

Pagražinama mokykla ir svetainė. Šiuo tarpu, yra atremontuojama mūsų mokykla. Mokykla ir svetainė, naujai išdėžoma. Dabar jau laikas užregistruoti vaikučius, mokslo metui.

Užpuolė policininką. Alfredas Bobelis, lietuvis policininkas, eidamas savo pareigas norėjo nuraminti juoduką, kuris gatvėje kėlė triukšmą. Juodukas staiga smogė A. Bobeliui į veidą, parmušė žemėn, spardė ir atėmė ginklą, policininko lazda ir kepurę; paskui, į besivejantį A. Bobelį juodukas paleido šūvį. Užpuolikas netrukus buvo suimtas ir pastatytas prieš teismą.

Teismas užpuoliko nepaglostė. Teisėjai šiame atsitikime įžiūrėjo net kelis nusikaltimus ir už kiekvieną uždėjo pabaudą. \$1,000 už tai, kad pavartojo ginklą prieš policininką, einantį savo tarnybą; \$500 — kad spardė; \$100 už paleidimą šūvio miesto ribose; \$100 už vagystę ir \$100 už kėlimą triukšmo viešojoje vietoje.

Remkite tuos profesionalus ir biznesierius, kurie savo skelbimais remia "Darbininką". Visi skelbikės "Darbininke".

PAS I. J. FOX VĖSU-PIGU-DIDELIS Pasirinkimas! Šiame vasara nepaprastai karšta. Tokia vasara buvo tikrai prieš 120 metų. Nežiūrint į tai, I. J. FOX krautuveje yra vėsu, nes ji turi įsivedusi moderninį "Air Conditioned" sistemą. Atėjus į I. J. FOX krautuveje galima atsikvėpti... Poniais ir panelės atsilankiusios ir mūsų krautuveje prisimieruoti kailinių neprakaituosite, o tik pasilsėsite ir atsikvėpsite. I. J. FOX krautuveje yra vienas iš didžiausių ir plačiausių kailinių pasirinkimas, nes turime virš 6000 skirtingų kailinių. Kadangi I. J. FOX perka kailinius labai dideliais kiekiais, todėl jie gauna daug pigiau negu bile kuri krautuve Bostone. Kada pigiai nuperka, tai daug pigiau gali ir parduoti. Ypač vasaros laikų mūsų kailinių kainos labai sumažintos. Prašome pasinaudoti šiuo nupiginiu. Atėjusios ir krautuve visuomet prašykite, kad jums patarnautų šios krautuves lietuvis patyręs atstovas B. KORAITIS, kuris yra kailių ekspertas ir žinovas, nes jis turi patyrimą per virš 20 m. Jis patars kokie kailiniai jums tinkamiausi. Jis primieruos juos atitinkamai jūsų figūrai ir skoniui. Dar sykį kviečiame Jus atsilankyti pas mus!

Kun. Klebono vardadienis. — Šio mėn. 25 d. — Šv. Liudviko šventė. Tai mūsų klebono kun. Dr. Mendelio vardadienis. Parapijiečiai labai apgailestauja, kad savo gerąjį Dvasios Vadą negali asmeniškai pasveikinti jo šv. Globėjo dieną, nes kun. klebonas šį mėn. atostogauja. Tačiau mes esame pasiryžę už mūsų gerbiamaįj solenizantą pasimelsti, kad Aukščiausiasis malonėtų dar daug metų gerotėje sveikatoje jį mūsų tarpe laikyti ir jo pilną pasišventimo darbą mūsų sielų naudai laiminti. Mūsų dėkingumo ir malonų kun. klebonas tikrai yra nusipelnęs, nes štai 22 metai, kaip jis rūpinasi mūsų sielomis. Dieve jam padėk ir jį laimink!

Nauja šeima. Ją sudarė mūsų parapijietis V. Staliošius su Ona Loprest. Moterystės sakramentą naujoji pora priėmė rugpiūčio 21 dieną per šv. Mišias, kurias atnašavo ir laimino naują šeimą kun. Jonas Mendelis. Dieve, suteik laimės naujai katalikiškai šeimai!

Mūsų ligoniai. Sunkieji liepos ir rugpiūčio mėn. karščiai nepalankiai atsiliepė į ne vieno, ypač senesniųjų, mūsų būrio sveikatą. Paminėti reikia šie mūsų ligoniai: Birštonienė Ona, kuriai buvo suteikti paskutinieji sakramentai; tačiau paskutinėmis dienomis jaučiamas pagerėjimas. Jurgis Ramanauskas negali apiešti patalo, bet, nepaisydamas savo 75 metų, dar nemano, Dievui leidžiant ir padedant, pasiduoti.

Kleveckienė (Portland Str.) kovoja su gana rimtu negalavimu. Juozas Rutkauskas, su ypatingu kantrumu atlaikęs dvi svarbias operacijas, jau išėjo iš ligoninės ir kasdien stiprėja. Atminkime savo maldose šiuos ir kitus mūsų ligonis. Mindaugo Draugijos Išvažiavimas. Ši Draugija šįmet švenčia savo 43-čias gyvavimo sukaktuves. Sukaktuvėms paminėti ruošiamas rugsėjo 4 dieną išvažiavimas į Mikaliūno parką. Bus gražus svečių priėmimas, ir tai kaštuos tik \$2.50. Busai išvažiuos 12 val. 30 min. nuo Lietuvių Svetainės.

Užpuolė policininką. Alfredas Bobelis, lietuvis policininkas, eidamas savo pareigas norėjo nuraminti juoduką, kuris gatvėje kėlė triukšmą. Juodukas staiga smogė A. Bobeliui į veidą, parmušė žemėn, spardė ir atėmė ginklą, policininko lazda ir kepurę; paskui, į besivejantį A. Bobelį juodukas paleido šūvį. Užpuolikas netrukus buvo suimtas ir pastatytas prieš teismą. Teismas užpuoliko nepaglostė. Teisėjai šiame atsitikime įžiūrėjo net kelis nusikaltimus ir už kiekvieną uždėjo pabaudą. \$1,000 už tai, kad pavartojo ginklą prieš policininką, einantį savo tarnybą; \$500 — kad spardė; \$100 už paleidimą šūvio miesto ribose; \$100 už vagystę ir \$100 už kėlimą triukšmo viešojoje vietoje.

mesio į tokias kalbas, aukokime drabužius, konservuotą maistą ir, kas tik gali, ką paaukoti. Drabužius atneškite į Daukanto krautuve, arba praneškite ir bus iš jūsų paimta. Tremtinių šelpimas, yra pildymas artimo meilės. A.D.

PHILADELPHIA, PA.

Giltinės Aukos

Pastaruoju metu beširdė giltinė iškirto iš mūsų tarpo net du gerus mūsų viengėnįs būtent: Valterį Cymborą ir Joną - Juozą Janeiką.

Valteris Cymboras mirė rugpiūčio 8 d.; rugpiūčio 12 d. buvo iškilmingai su gedulingomis pamaldomis palaidotas iš šv. Jurgio bažnyčios šv. Karsto-Holy Sepulchre kapuose. Paliko dideliame nuliūdime našlę žmoną Mariją Janulevičiūtę - Cymborienę ir dukterį Elena.

Jonas - Juozas Janeika pasimirė rugpiūčio 11 d. Rugpiūčio 16 d. po iškilmingų gėdulingų pamaldų už jo vėlę šv. Jurgio bažnyčioje, buvo taip pat palaidotas šv. Karsto kapuose. Vėlionis buvo antrojo pasaulinio karo jūreivis veteranas ir priklausė prie Horn Ross Weiss Veteranų Foreign Worlds 861-mo Posto. To posto nariai jį palydėjo į kapus ir atidavė jam karišką pagarbą. Paliko dideliame nuliūdime žmoną Violetą Krylovičiūtę - Janeikienę ir dukterį Karolina.

Abiejų tų mūsų viengėnių laidotuviams patarnavo gerai čia žinomas laidotuvių direktorius Domininkas Earaminas, 2339 E. Allegheny ave., Philadelphia 34, Pa. K.V.

Naujakurių Šeimos Balsas

Pastaruoju laiku vienas mūsų viengėnis gavo laišką iš Hollywoodo, kuriame tarpe kita ko taip rašo:

"Mūsų dėdžiū, ponų Emilijos ir Kristopo Žemaičių, dėka patekome į šią laisvą šalį. Sunki našta ir pergyvenimai liko tik atsiminimais. Materialiai esame patenkinti. Kiek blogiau, kad esame visi išblaškyti po visus pasaulio kraštus. Žmonos tėveliai, likimo vedami, pateko į tolimąją Australiją; sesuo gyvena išvietintųjų stovykloje Vokietijoje, o jos vyras — sanatorijoje. Mano tėveliai ir seserys 1948 met; pavasarį buvo ištremiti į Sibirą. Toks žiaurus ir skaudus tėvynės naikinimas palieka gilius pėdsakus.

Su meile ir pagarba: Ona, Romaldas, Vincas Skupeikai". XX.

PASAKŲ KNYGA - "Kur Bakužė Samanota"

Parašė A. Vaičiulaitis

Šioje apysakų knygoje "KUR BAKUŽĖ SAMANOTA" telpa be galo įdomių 12 istorijų ir 12 pasakų, kaip tai: "PABĖGĖLIAI", "LOKYS IR VOVERĖ", "OŽIO BALSAS", "ADOMAS IR IŠVA", "UODAS", "POPIEŽIAUS PAUKŠTYTĖ", "SENAS KARVELIS ALEKSANDRAS", "ŽIOGU DAINA" ir t.t.

Knyga 288 puslapių. Kaina \$2.00. Užsakant šią knygą nereikia mums lašką rašyti, tik įdėkite iškirptą kuponą su \$2.00 į konvertą ir prisiųskite "Darbininkui". Gavę kuponą, tuojau nušiusme jums knygą. Rašykite: "DARBININKAS" 366 W. Broadway So. Boston 27, Mass.

"DARBININKO" ADMINISTRACIJAI: — Šiuomi siunčiu jums \$2.00 ir prašau atsiųsti pasakų knygą — "KUR BAKUŽĖ SAMANOTA". Vardas Adresas

A. Janutis

Atgaivinkime Vargo Mokyklą

Konkursinis straipsnis lietuviškumo ugdymo reikalu

Lietuviais esame mes gimę, — Lietuvos norime ir būt. Tą garbę gavome užgimę, Tai ir neturim leist pražūt.

(Dr. Sauerveinas-Girėnas)

KO VERKĖ MAIRONIS?

Lietuvos dainius Maironis posmavo: Kada tik važiuodams regėjau Trakus

Man verkė iš skausmo širdis.

Ko gi verkė vienas didžiausiųjų lietuvių patriotų? Jo verkimas — kiekvieno lietuvių verkimas.

Kas yra Lietuvai Vilnius ir Trakai — žino kiekvienas lietuvis. Kas Vokietijai Berlynas ir Potsdamas, tas Lietuvai Vilnius ir Trakai. Vilniaus ir Trakų tragiškas likimas — visos lietuvių tautos likimas.

Žinoma, tai liečia daugiau tolimą praeitį. Bet tai turi tamprų ryšį su dabartimi, kada mes, pamiršę verkti dėl praeities, negalime sulaukyti asarų dėl dabarties, dėl vėl prarastos laisvės ir nepriklausomybės, dėl tėvynės naikimo, dėl tautos išniekinimo ir žudymo, dėl lietuvių išblaškymo ir jų nutautėjimo pavojaus emigracijoje.

PADĖTIS NE BE IŠEITIES

Bet ne verkšlenimui čia tas asaras priminiau. Nušluostykime asaras ir šviesiomis akimis tikrovei į akis pažūrėkime, šaltai pagalvokime ir ryžkimės, sekmingiems veiksams.

— Ką tamsta manai apie lietuvių jaunąją kartą Amerikoje? — paklausiau aną dieną vieną pirmųjų lietuvių ateivių, prieš 58 m. iš Žemaitijos atvykusį į Maine (82 m. senelį), kuris per visą laiką lietuviškiems reikalams yra virš 2000 dolerių paaukojęs.

— Nieko neišeis, — pasakė lietuvių emigrantų veteranas. — Mes Lawrence buvom įsteigę 200 lietuvių jaunuolių draugiją. Jie nepateisino mūsų vilčių. Jų daug nuėjo į šalį. Tik aukštus mokslus išėję lieka ištikimi savo tautai, bet iš mažai pamokyto jaunimo — maža nau-

— Kas darytina, kad lietuvių nutautėjimą sustabdyti?

— Tikrai pasakysiu: mano galva neišneša, — atsakė buvęs aktyvus lietuvių veikėjas. — Čia buvo daug prabavota, buvo duota galimybė jaunimui pasireikšti. Mūsų jaunimas neturi lietuviškos dvasios.

Senieji lietuviai emigrantai atliko ką galėjo. Jie sukūrė Amerikos Lietuvą. Kad šiandien ne visi lietuviškojo kraujo Amerikos piliečiai lietuviškai kalba ir save lietuviškai vadina, — jų kaltinti negalima. Lietuvių tauta jiems yra dėkinga ir už tai, ką dar šiandien turime Amerikoje. Bet padėtis nėra be išeities.

KĄ RIMŠA MENO KŪRINYJE ĮAMŽINO

Spaudos draudimo metais Lietuvoje (1864-1904) tauta instinktyviai kovoją prieš okupantą ir stengėsi išsaugoti lietuvių. Susipratę tėvai mokė savo vaikus slyptose mokyklose, namuose per keliaujančius mokytojus arba motinos prie verpimo ratelių, knygnešiai parūpino knygų. Šitokių būdu lietuvių tauta laimėjo kultūrinę kovą, iš kurios išaugo Jaunoji Lietuva ir gražiai pražydusi Lietuvos respublika.

Demokratines Jungtines Amerikos Valstybes, žinoma, negalima lyginti su anuo Lietuvos okupantu. Ten buvo žiauri priespauda ir lietuvių persekiojimas. Čia gi savaimingos tautybės nepersekiojamos. Bet dinamiškoji Amerika yra toks karštas katilas, kad čia tik labai atspari medžiaga išsilaiko ilgiau nesutirpdoma. Čia tautybių bendruomenės ilgiau sveiksnės išsilaiko vien tik savo vidaus dinamikos, savo tautinės dvasios atsparumo dėka.

Lietuvių bendruomenės Amerikoje tautinės dvasios atsparumas priklausė mūsų pačių. Tik daugiau pasitikėjimo savimi, vienybės ir aktingos veiklos! Lietuvių tautos interesai nėra priešingi JAV konstitucijai ir vėliavai.

Mes Pasilgstame Dievo

“Mylėsi Viešpatį, savo Dievą, visa savo širdimi, visa savo siela, visomis savo jėgomis, visomis savo mintimis, ir savo artimą, kaip pats save”.

(Luko 10:27)

Dr. B. Paulius, O. P.

Mielasai Skaitytojau:

Žodis “meilė” katalikų teologijos moksle reiškia antgamtinę asmens dorybę arba jėgą, kuri žadina ir stiprina mūsų valią mylėti Dievą labiau už viską ir mūsų artimą taip mylėti, kaip ir save. Antgamtinė meilė pasireiškia asmens valioje, gi sveikas protas nustato meilės saiką. Saikas mylėti Dievą yra mylėti Jį be saiko: mylėti Jį ir įvertinti Jo begalinį gerumą labiau už visas gerybes, nes Dievas yra visos mūsų meilės verčiausias. Vidujinė mūsų meilė Dievui pasireiškia mūsų išoriniame taip, kaip ir vidujiniame gyvenime, būtent, Dievo Įsakymų pildyme: “Kas turi Mano Įsakymus ir juos pildo, tas Mane myli”. (Jono 14:21).

Mylėdami Dievą, mes taip gi privalome mylėti ir mūsų artimą taip, kaip ir patys save, dėl Dievo meilės. Mūsų artimas yra kiekvienas asmuo, tai yra, protingas Dievo kūrinys, kuris faktinai turi pašvenčiančią Dievo malonę arba dar gali ją turėti, būtent: visi Angelai ir Šventieji Danguje, Visos sielos Skaistykloje esančios ir visi žmonės gyvenantieji ant šios žemės; be jų rasės arba tautybės skirtumo, nes jie visi yra sukurti pagal Dievo paveikslą ir visi turi teisės laimėti Danguj, jei tik jie laikysis Dievo Įsakymų. Tiktai nelaimingi Pragaros gyventojai jau nebesiskaito mūsų artimais, nes jie nusikalsdamai prarado pašvenčiančią Dievo malonę ir tapo amžini teisingiausiojo Dievo priešai. Mums yra žinoma tiktai Šventųjų bendravimas; gi su pasmerktaisiais mes neprivalome turėti nieko bendra.

Kaip Dievo meilė pasireiškia Jo duotųjų Įsakymų pildyme, taip artimo meilė pasireiškia Katalikų Bažnyčios Įsakymų pildyme ir jos ypatingai nurodytų galestingųjų darbų praktikavime. Geras katalikas nepasitenkina vien tiktai simpatijos arba užuojautos pareiškimu suvargusiam savo artimui, bet jis dar ir sušelpia jį pagal savo ištekliaus. Galestingumas vargšams, beturčiams yra vienas iš ašikšausių artimo meilės požymių. Kas turėdamas turto nešelpia beturčių, tas nemyli savo artimo taip, kaip jis privalo jį mylėti. Dievas duoda mums mažiau ar daugiau turto, kad dalintumėsi juo su beturčiais ir tuo būdu praktikuotumė artimo meilę. “Dievas myli linksmą davėją”, sako patarlė. “Palaiminti galestingieji, nes jie laimės galestingumo”. (Mato 4:7).

Dr. B. Paulius, O. P.

Tai nėra separatizmas. Kiekvienas Dievo sutvėrimas kovoja dėl savo gyvybės, gero vardo ir laimės. Ne vien piniguose ir geroje materialinėse sąlygose žmogaus laimė. Norėdami išlikti kuo gimę, lietuviai siekia laimės savo vaikams, nes tik tas pilnai laimingas, kas turi savo tėvus, kas didžiuojasi savo kilme ir kas kalba gimtąja kalba.

TEVŲ ŠVENČIAUSIA PAREIGA

Stebėdami lietuvių jaunimo Amerikoje nutautėjimo kelią, mes matome, kad kol tėvai patys nemokėjo ar silpnai mokėjo anglų kalbą, tol su vaikais namuose tik lietuviškai kalbėjo. Kai tėvai pramoko angliškai, pamažu dažnoj šeimoj lietuvių kalba buvo stumiamą antron vieton, kol, vaikams lankant vien tik anglų kalbos mokyklas, vaikai “nugalėjo” tėvus, šeimų kalba ipilietindami anglų kalbą.

Tėvai yra tuo “kalti”, kad jie patys lyg atbuko lietuviškumui ir pradėjo apsiprasti su mintimi, jog “dėl šventos ramybės” šeimoje toliau neverta kovoti su vaikais dėl lietuviškumo. Kiti savo apatiją pateisina ir tuo, kad esą “Lietuvon vis vien juk negrįšime”, “Su lietuvių kalba ne toli teneis”, “Dabar Lietuva visai jau žū-

vus, ir neužsimoka dėl jos aukotis ir kovoti”.

Ne tiesa, mieli tautiečiai! Jūs klystate. Ir grįžti negalvodami jūs turite kovoti dėl lietuviybės išlaikymo. To iš jūsų teisėtai reikalauja jūsų kraujas, jūsų garbė ir tauta. Tūli suamerikonindami pavardes taip, kad nei jūsų kapų lietuvis neatras, neišmokindami lietuvišką ai kalbėti savo vaikų ir lietuviškos dvasios neįkvėpdami jiems, jūs pasmerkiate save... amžinai pražūčiai, jūs nustojate dieviškojo testinumo savo vaikuose garbės. Lietuva dar nežuvo ir ji nežus. Ji žus tik tada, kai tu, lietuvi, nustos kovojęs ir lietuviškai kalbėjęs...

DAR NE VĖLU

Taigi, Lietuva supraskime ne vien Nemuno upyno erdvė, ir savo pasyvumą neteisinkime tuo, kad tik tėvynėje likusių brolių ir seserų pareiga išlaikyti lietuvių ir kovoti dėl jos. Kovoti dėl lietuviybės ir laisvos Lietuvos yra viso pasaulio lietuvių švenčiausia pareiga. Šiandieninė Lietuva — viso pasaulio lietuvių bendruomenė. Kiekvienas lietuvis yra dalelė Lietuvos. Ano garbingo veterano galva “neišneša”, bet jaunėsiųjų galvos turi išnešti. Dar ne vėlu. Tik reikia Vairžganto žodžiais susukti:

Nauji Tremtinių Transportai

Š. m. rugpjūčio 23 d., laivu “General Muir” į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai: Adamkevičius, Voldamaras

Chicago, Ill. Augustauskienė, Eugenija

Chicago, Ill. Bacevičius, Juozas; Ona, Jonas, Aloyzas, Richardas

Chicago, Ind. Banjonis, Antanas

Shenandoah, Pa. Barkus, Jonas

Shelbourne, Vt. Barteika, Stasys

Cleveland, Ohio. Blazys, Jonas, Ona

Chicago, Illinois. Bliumas, Petras

So. Boston, Mass. Budriūnas, Jonas, Alfonsa

Chicago, Ill. Budvytis, Kazys

Woodhaven, L. I., N. Y. Butenas, Juozas, Filomena

Chicago, Ill. Ditrichas, Heinrichas, Ona, Ona, Irena

Pownal, Vermont. Eidimtas, Gabriele, Dalia

Chicago, Ill. Gabe, Leonas

Maspeth, L. I., N. Y. Gečas, Alfonsas

Chicago, Illinois. Gavenavičius, Juozas

Chicago, Ill. Grebliūnas, Albinas, Juze,

Meile, Aldona

Munhall, Penn. Grigalauskas, Vincenta, Jurgis, Liucina, Jolanta

Chicago, Illinois. Griskenas, Albinas, Marijona, Gjėdre, Jurgis, Jonas

Chicago, Ill. Gruzdas, Kazys

So. Boston, Mass. Gudelis, Adomas, Genovaitė, Algis

Brooklyn, N. Y. Gudelis, Jonas

Cleveland, O. Jankevičius, Jona

Bismena, N. Dak. Jasaitis, Stasys

Quincy, Ill. Jesaitis, Sofija, Marger

Avon Lake, Ohio. Juska, Alfonsas, Elena, Algimantas, Gintaras, Linas

Pittsburgh, Pa. Kasperas, Antanas

Bristow, Va. Karalis, Stasys, Genovaitė, Česlovas, Violeta

Powaukee, Wisc. Kasperavičius, Kazys

Elizabeth, N. J. Kiliokaitis, Martinas

Chicago, Ill. Kuprevičius, Antanas, Anelė, Genovaitė

Augusta, Maine. Kutkus, Vytautas, Emilija, Vytautas, Mindaugas

Philadelphia, Pa. Lastas, Gediminas, Regina, Apolinaras

Laceyville, Pa. Laukys, Jonas, Leokadija, Justas, Dangira

N. Carolina. Luraitis, Stasys, Zuzana, Milda

Yonkers, N. Y. Lelevičius, Antanas

Chicago, Ill. Mackevičius, Edvardas

Chicago, Ill. Mainelis, Pranas, Bronislava

Worcester, Mass. Majauskas, Jonas, Elena, Aldona, Ona

Baltimore, Md. Mikolajūnas, Alvydas

Chicago, Ill. Namajuska, Domas

Worth, Ill. Panavas, Juozas

Chicago, Ill. Rackaitis, Stefanija, Kazimiera

Chicago, Ill. Rapševičius, Povilas, Paulina, Elena, Vilijus

Orland Park, Ill. Rucys, Juozas

Waterbury, Conn. Serapinas, Ignas, Teodora

Brooklyn, N. Y. Seskunas, Kazys, Jieva, Elena, Vytautas

Baltimore, Md. Skema, Antanas, Janina, Kristina

Brooklyn, N. Y. Smolskis, Ignas, Elena, Vincas, Vladas, Juozas

Waterbury, Conn. Slapikas, Antanas, Johanna

Norfolk, Va. Sprindys, Antanas, Irena

Rimvydas

Chicago, Ill. Sajauskaitė, Zofija

Aurora, Ill. Stuogis, Vladas, Vilhelmina, Rima, Dalia

Arlington Heights, Ill. Tautvaišas, Povilas, Monika, Pranas, Povilas

So. Boston, Mass. Valiūnas, Jonas

New Haven, Conn. Valodkevičius, Rapolas

Mattapan, Mass. Vaskevičius, Jurgis, Ona

Kearny, N. J. Venckevičius, Ignas

Chicago, Ill. Viktoravičius, Jonas

Chicago, Ill. Viliūnas, Anelė, Laima, Ramunėlė, Vida

Rochester, N.Y. Vitkauskas, Elzbieta, Alfonsas, Aleksandra

Auburn, Mass. Zakevičius, Juozas

Washington, D. C. Zilinskas, Bronius

Waterbury, Conn. Atvykusius pasitiks organizacijų atstovai.

BALF Imigracijos Komitetas.

Juozas Kasinskas Inc.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

602 Washington Blvd., BALTIMORE 30, Md.

Tel. Lexington 8595

Limosinai dėl visokių reikalų. Patarnavimas Dieną ir Naktį.

ĮSIGYKITE VEIKALĄ IŠ LIETUVOS PARTIZANŲ VEIKLOS VYTIS IR ERELIS

Apysaka. Parašė Jonas Kmitas. Lietuvių Darbininkų Sąjungos leidinys, 1946 m., 576 pl. Amerikos lietuviai gerai pažįsta garsaus mūsų rašytojo ir poeto plunksną. Atšventęs savo kunigystės aukštinį jubiliejų, rašytojas vis dar kuria naujus veikalus. Jo apysaka Vytis ir Erelis, vaizduojanti lietuvių kovas su tėvynės priešais, visų buvo išgirta ir pamilta. Skaitytojas susižavi iki paskutinio puslapio. Kaina — \$2.50. Sumažinta kaina tik \$2.00. Užsakymus siųskite:

DARBININKAS So. Boston 27, Mass.

366 West Broadway, “DARBININKO” ADMINISTRACIJAI:—

Siuomi siunčiu \$2.00 ir prašau prisiųsti apysaką — “VYTIS IR ERELIS”.

Vardas Adresas

Atliekame Spaudos Darbus

Laikraštis “Darbininkas” turi įrengęs modernią spaustuvę, kurioje atlieka įvairiausius spaudos darbus, skubiai ir nebrangiai.

SPAUSDINAME: knygas, pempetus, atvirutes, konstitucijas, plakatus, tikietus, vizitines korteles, parengimų programas, įvairius cirkuliorus, laiškam antraštes, konvertus, vestuvių pakvietimus ir kitokius spaudos darbus.

Visais reikalais kreipkitės: “DARBININKAS” 366 W. Broadway So. Boston 27, Mass.

ŽODYNA

English - Lithuanian Dictionary

Žodynas turėti savo knygyne yra be galo naudingas dalykas nes jis yra geras kalbos mokytojas ir stiprus patarėjas.

Mes siūlome Jums Angliškai-Lietuvišką Žodyną, kuris yra kiekvienam reikalingas. Jo formatas-dydis: 6 colių per 4". 400 puslapių; kietais, stipriais auksklo aparais. Paruodavo po \$4.00; dabar mes Jums siūlome barga — atiduodame už \$3.00. Mes jų nedidelį skaičių turime. Prašome skubiai užsisakyti.

Užsisakant žodyną, mums laiška rašyti nereikia, tik įdėti konvertą kuponą su \$3.00, ir tuojaus gausite puikų Angliškai-Lietuvišką Žodyną.

Užsakymus siųskite: DARBININKAS

366 West Broadway So. Boston 27, Mass.

Siuomi siunčiame \$..... ir prašome atsiųsti mums Angliškai-Lietuvišką Žodyną.

Vardas Adresas

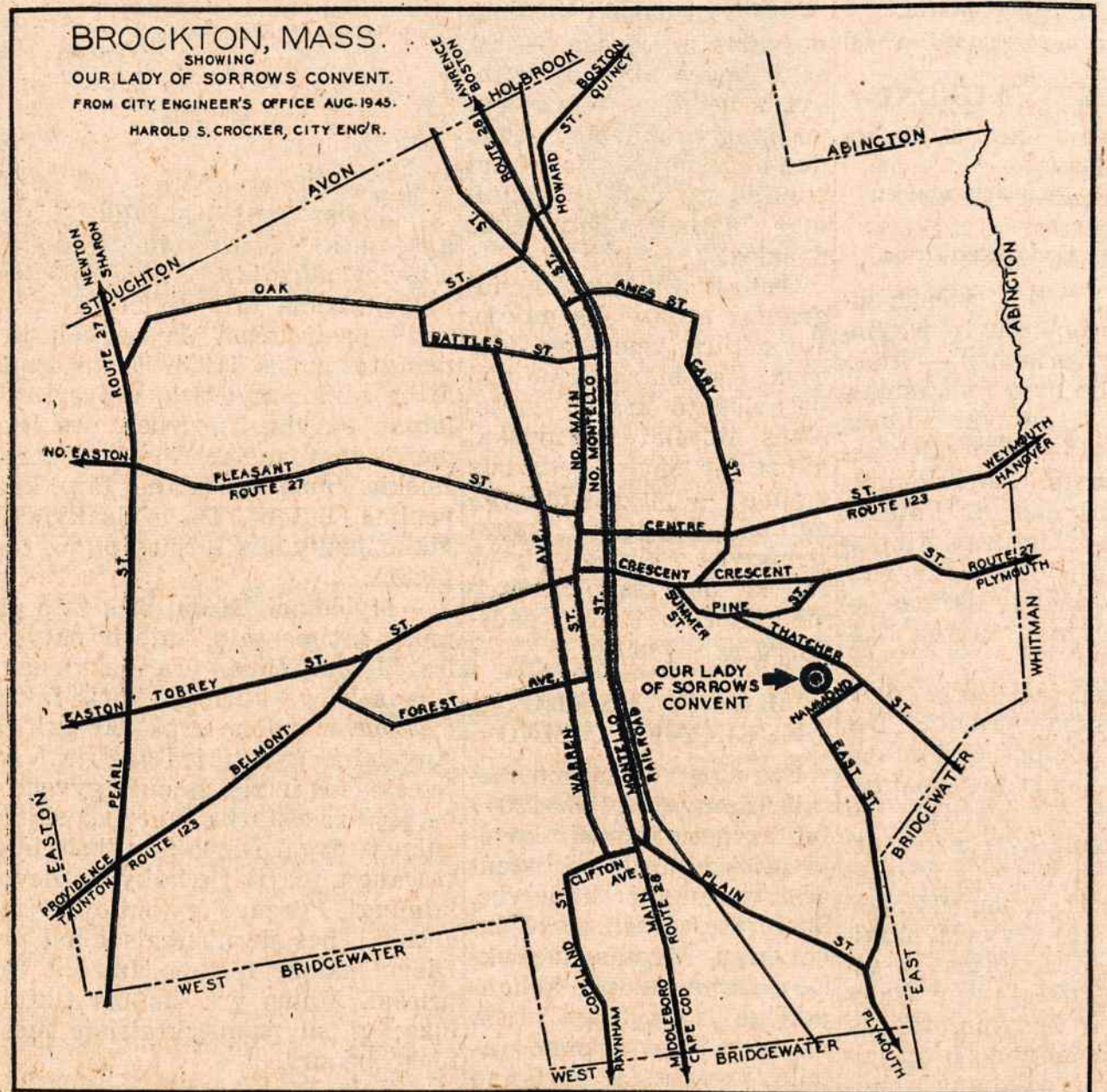

VISI KELIAI VEDA Į BROCKTONĄ!

Moterų Senelių Prieglaudos Statybos Fondui Didelis

PIKNIKAS

Jezaus Nukryžiuotojo Seselių Vienuolyno Sodyboje LABOR DAY - Rugsėjo-Sept. 5, 1949 Thatcher Street, Brockton 54, Mass.

Graži dienos programa -
10 val. Iškilmingas šv. Mišias laikys Jėzaus Nukryžiuotojo Seselių Rėmėjų Organizacijos pirmininkas Kun. Pranciškus M. Juras.

Pamokslą pasakys iš Maspeth, N. Y. atvykęs išžymus pamokslininkas Prelatas Jonas Balkūnas. Po pamaldų įvyks Seselių paruošti skanūs lietuviški pietūs. Ten pat bus įvairūs stalai su užkandžiais ir gėrimais.

Po pietų bus meniška programos dalis: p-lės špakevičiūtės vadovybėje šoks tautiškus šokius iš tremties atvykęs jaunimas. Gros puikus benas. Prie to yra turtingai pasiruošta su gražiomis dovanomis, kurios bus patiekta da-

lyviams ir visiems to parengimo rėmėjams. Tarpais bus dainos su muzika...
Visus Amerikos, o ypač Naujosios Anglijos, lietuvius, kviečia dalyvauti Seselės ir jų Vienuolyno-REMĖJAI.

KAS GIRDĖTI LIETUVIŲ KOLONIJOSE

NEW BRITAIN, CONN.

Sv. Rožančiaus dr-jos narėms pranešimas. Per pastaruosius du vasaros mėnesius neturėjome susirinkimų, ir nieko svarbesnio nebuvo nuveikta. Tad laikas jau dabar, kai oras po karštų vasaros dienų atvėsta ir vakarai darosi ilgesni, pagalvoti apie veikimą.

Tuo tikslu rugsėjo 2 d., tuojau po pirmojo penktadienio vakarinių pamaldų, parapijos salėje įvyks šios draugijos narių susirinkimas. Visos narės, be išimties, kviečiamos dalyvauti.

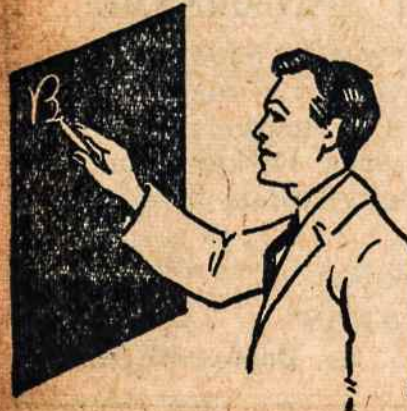
Zinotina Sąjungietėms. Trečiadienį, rugsėjo 7 d., vakare įvyks parapijos salėje kuopos mėnesinis susirinkimas. Visos narės prašomos dalyvauti, ypač, kurių mėnesinis mokestis yra užvilktas. Tuo pasirūpinkite, kad paskui, nelaimiai ištikus, netektų gaudintis.

Rimtai serga. Ona Skiotienė, B.M.

JEI NORI GREITAI ISMOKTI ANGLŲ KALBĄ, ĮSIGYK - "ANGLŲ KALBOS MOKYTOJAS"

Norintiems angliškai pagal gramatiką išmokti, patariama įsigyti knygą ANGLŲ KALBOS MOKYTOJAS. Joje yra naudingi pasikalbėjimai: keliaujant traukiniu, pas gydytoją, pas siuvėją, krautuvėję ir panašiai. Knyga turi 174 puslapius, stiprių viršelių. Knygos kaina tik \$2.00.

DARBININKAS
366 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS

NASHUA, N. H.

Papildytas Parapijos Choras
Sv. Kazimiero bažnyčios choras buvo neturtingas vyrų balsais. Dabar choras papildomas dviem naujais choristais. Vargonininkas muzikas Tamulionis įtraukė į choro sudėtį tremtinius Al. Griauzdę ir St. Atkočaitį. Abu choristai turi gerus balsus ir žymiai sustiprins parapijos chorą.

Nedarbas Mažėja
Rugpjūčio mėnesį Nashua mieste nedirbančių skaičius mažėjo dviem šimtais. Tačiau visoje New Hampshire valstijoje nedarbas yra du kartus didesnis, negu prieš metus. Išleistame darbo įstaigos biuletenyje skelbiama, kad šiemet rugpjūčio mėn. buvo įrašyta valstijoje 18,000 žmonių be darbo. Pereitais metais tame pačiame mėnesyje buvo 9,500 nedirbančių. Manoma, kad nedarbas iki žiemos čia pasibaigus rudens sezono darbams, dar padidės.

Valstijos pramonės centruose didesnis darbo jėgos pareikalavimas tuo tarpu nepražūstamas. Odos ir avalinės fabriškai mažina ir toliau savo personalą. Tekstilės pramonėje yra pagerėjimo žymių, tačiau iš atleistųjų tik dalis buvo priimta atgal į darbą. Popierio gamyba prieš kurį laiką gerokai padidėjo ir jau keli mėnesiai laikosi pastoviai. Taip pat ir medžio apdirbimo pramonė rodo pagerėjimą. Nemažai darbo jėgos yra sutraukusi stambioji Manchesterio drabužių ir apdrangos pramonė, kuri šiuo metu išvystė didelę gamybą.

Nedarbo mažėjimas valstijoje prasidėjo balandžio mėnesį ir išlėto iki dabar tebesitęsia. Atskiri valstijos miestai liepos

DAYTON, OHIO

Didžiulis "bazaras"
Rugsėjo mėn. pabaigoj vietos šv. Kryžiaus parapija rengia prie bažnyčios esančioje aikštėje didelį "bazarą", kurio pelnas bus skiriamas, numatytas toj pačioj aikštėj mokyklos pastatymo fondui. "Bazaro" metu bus ir kitokių pramogų.

Siuo metu lietuviškos mokyklos statybai suorganizuotas fondas jau turi arti 30,000 dolerių. Daytoniečiai pasiryzę po metų kitų turėti savo lietuvišką mokyklą.

Iš Vyčių 96-sios Kuopos Veiklos

Rugpjūčio 15 d. kuopa turėjo susirinkimą, kurio metu buvo aptarta visa eilė klausimų. Susirinkimo metu visi nariai gavo po 1 egz. naujojo kuopos biuletenio "Knights and You". Ši kuopos biuletenio numerį išleido p-nia A. Scott ir p. J. Scott, padedant kitiems kuopos nariams. Be kitų įvairių žinučių ir rašinėlių, yra ir vienas straipsniukas lietuvių kalboje apie "Jaunimo organizacijas Lietuvoje", parašytas kuopos nario Dr. V. Viliamo. Panašus biuletenis žada rodytis kiekvieną mėnesį.

96-toji Vyčių kuopa rugpjūčio 21 d. organizuoja ekskursiją į Cincinnati. Lietuvių kalbos pamokas, kurios vasaros metu kuriam laikui buvo nutrūkusios, numatomos toj vėl pradėti tęsti. Lietuvių kalbos kursams vadovauja Pr. Gudelis ir kun. V. Katarškis. Kuopos narių eilės paskutiniu metu padidėjo virš 10-čia narių, kurių tarpe yra Dr. Vl. Viliamas, Dr. med. Gineitis, dant. gyd. Gineitienė, L. Valiukas, J. Raštikis ir kit.

NORWOOD, MASS.

Sekmadienį, rugpjūčio 21 d. apsidėję p. Domininkas Razulevičius su p-le Amelija Gudaite. Moterystės Sakramentą priėmė Sv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje. Liudininkais buvo p. Juozas Survila iš Cambridge ir p-lė Elena Razulevičiūtė, vietinė.

Vestuvių bankietas įvyko Vega valgykloje. Dalyvavo apie 75 svečiai ir viešnios iš Lawrence, Cambridge, Canton, Norwood, Walpole, Dorchester, So. Boston.

p. Domininkas Razulevičius yra katalikiškų įstaigų rėmėjas ir nuširdus lietuvių tremtinių globėjas. Jis ir apsidėję su lietuvaite tremtine. Sveikiname jaunavedžius ir linkime geriausių sėkmių vedybiname gyvenime.

Šią savaitę išvyko į New Yorką p. Angela M. Kneizytė iš Sv. Juzapo Kolegijos reikalais.

HARTFORD, CONN.

Gražiai veikia lietuvių demokratų klubas
Sis klubas yra jau seniai suorganizuotas, bet savo veiklą praplėtė tik maždaug prieš metus laiko, persikeldamas į atskiras patalpas lietuviu Antano Fretiko namuose. Šiuo metu klubas narių turi apie 300. Klubas turi savo restoraną, kuriame kiekvieną vakarą nariai gali praleisti laisvalaikį, pasižiūrėti televizijos.

Rugpjūčio 16 d. klubas turėjo savo mėnesinį narių susirinkimą, kurio metu buvo priimti ir nauji klubo nuostatai, kur tarp kitko sakoma: "...tikraisiais klubo nariais tegali būti praktikuoją katalikai..." Šiuo metu klubui sekmingai vadovauja J. Augustas, gi taip pat daug rūpesčio įveda Ant. Fretikas, Pr. Gudelis, J. Noreika, K. Gudeliene ir kit.

BALF ir ALT Skyrių Veikla

Rugpjūčio 16 d. Balf ir ALT skyriai turėjo susirinkimą. Kaip žinoma liepos 31 d. įvyko piknikas, kurio pelnas buvo skirtas vietos tremtinių sušelpimui. Iš to pelno buvo \$203.67. Buvo nutarta, vasarai pasibaigus, surengti bingo ir tam reikalui išrinkta komisija; taip pat buvo nutarta surengti vaidinimus su koncertu ir šokiais. Šį darbą atlikti mieliai sutiko buvusieji tremtiniai, nes jų tarpe yra gerų artistų, kurie jau kartą yra pasirodę. Šio parengimo pelnas bus skiriamas Balf ir ALT naudai.

Stengiamasi suorganizuoti Naujakūriams anglų kalbos pamokas
Stengiamasi sužinoti, kiek y-

ra Hartforde ir jo apylinkėse atvykusiųjų iš tremties, nes, neužilgo atidarant mokyklas, norima suorganizuoti neseniai atvykusiems lietuviams anglų kalbos pamokas. Jeigu atsirastų bent 15 žmonių, tai mokyklų valdyba žadėjo duoti lietuvių mokytoją. Pamokos būtų vakarais nuo 7 val. iki 9 val ar 10 v.

Tad, broliai ir sesės nepraleiskite progos. Jauni ir senesnieji stenkimės išmokti anglų kalbos, nes tai jums bus labai naudinga. Pasimokykite anglų kalbos bent vieną žiemą.

Siuo reikalu parašykite atvirutę ar laiškėlį šiuo adresu: L. G. Kazunas, 9 Putnam Hts., Hartford, Conn. K. Valonis.

DEL PASTATYMO PAMINKLŲ
Atsilankykite pas
Gate City Monument Co.
GRANITE MEMORIALS
321 W. Hollis St.,
Nashua, N. H.
Norintieji pas mus atvykti, telefonuokite Nashua 4251. Transportacija dykai, nežūrint, kad nepirktumėte.

Albert R. Barker
Pirmiausia - Pope Optical Co.
Kada Jums reikalingi akiniai leiskite mums išgaminuoti akis ir pritaikinti akinius.
Mes padarome dirbtinas akis.
Room 206
Tel. 6-1944
207 PARK BUILDING
Worcester, Mass.
275 Main St., Webster, Mass.

W. J. Chisholm
GRABORIUS
"Asmeniškas Patarnavimas"
331 Smith St.,
PROVIDENCE, R. I.
Telephone:
Ofiso: Dexter 1952
Namų: Pl. 6286

VIETINĖS ŽINIOS

ŽINUTĖS

Svečiai. Trečiadienį rytą, Šv. Petro parapijos bažnyčioje laikė šv. Mišias šie svečiai kunigai: K. Vengras, MIC., J. Daunys, J. B. Rusteika, A. Zakaruskas, Mikolaitis, A. Jurgelaitis, O. P.

Sutvirtinimas. Jo Ekselencija Arkivyskupas Richard J. Cushing, D. D., praneša, kad

DAKTARAI

SO 8-4476

Dr. Joseph F. Antanelis
OPTOMETRISTAS

515 E. Broadway
South Boston, Mass.

Ofiso Valandos išskyrus Trečiadieniais ir Penktadieniais
Vakarais Nuo 7 iki 9-tai šeštadieniais nuo 2 iki 8-tai.

Tel. SO 8-2805

Dr. J. L. Pasakarnis
DR. AMELIA E. RODD
OPTOMETRISTAI

447 W. Broadway
So. Boston, Mass.

OFISO VALANDOS:—
Nuo 9 ryto iki 7 val. vakare.
Seredomis: —
Nuo 9 ryto iki 12 val. dieną.

SO 8-2712 Res. BIG 9013

Dr. J. C. Seymour
LANDZIUS

Lietuvius gydytojas ir chirurgas.
Naudoja vėliausi, X-Ray aparatą
Pritaiko akinus.

534 E. Broadway,
South Boston, Mass.
Valandos: 2 iki 4 ir 7 iki 8.

Tel. AV 2-4026

J. Repshis, M.D.

Lietuvius Gydytojas—
495 Columbia Road
arti Uphams Corner
Dorchester, Mass.

Ofiso Valandos: 2—4 ir 6—8.

IVAIRUS SKELBIMAI

A. J. NAMAKSY

Real Estate &
Insurance

409 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Office Tel. South Boston 8-0948
Res. 37 Oriole Street
West Roxbury, Mass.
TEL. PA-7-1233-W

Pristatome Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus ir įvairių tonikų. Mes alų ir toniką pristatome vestuvėms, ir namus, krikštynoms, parėms ir piknikams. Patarnavimas skubus ir mandagus. Šaukite:

BORIS BEVERAGE CO.
J. ARLAUSKAS, Savininkas

220 E St., Tel. SO 8-3141, So. Boston, Mass.

Užsisakykite Toniko Pas Mus
Pristatom geriausią toniką
Piknikams, Vestuvėms,
Krikštynoms ir visokiems
Parengimams.
Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

Grafton Ave., Islington, Mass.
Tel. Dedham 1304-W
PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

sime jeigu tik visi su pasiryžimu stosime į šį darbą. Lietuvi.

pp. Elenai ir Stasiui
Kvietkauskams - Flowers
tragiškai žuvus vieninteliam
sūneliui a. a. Stasiukui
giliai užjaučiamie ir kartu
liūdimie
Zarankų šeima.

ATSISĀUKIMAS "Tag Day" Reikalui

Brangūs Tautiečiai,
Jūs žinote, kad daug tūkstančių mūsų brolių ir sesių yra žiauraus bolševiko išvyti iš savo namų ir laikinai prisiglaudę vakarų Europos griuvėsiuose.

Dalį tų tremtinių Jūs atskvietėt į Jung. Amerikos Valstybes, kiti Jūsų padėdami, dar atvyks, bet daugelio jų sveikata, velkant tremties vargų našta, palūžo ir jie nebeturi galimybių iš Europos išemigruoti.

Ir čia atvykę tremtiniai, naujūnėliai ir ypač Europoj likę, ligonys reikalingi Jūsų broliškos paramos.

Visų Amerikos lietuvių bendromis jėgomis sukurtas BALFas deda visas pastangas mūsų tautiečių tremtinių vargą sumažinti.

BALFas galės tęsti Jūsų pavestą jam atsakingą tremtinių gelbėjimo darbą tik visų Amerikos lietuvių remiamas.

Šių metų rugsėjo mėn. 10 dieną BALFas daro viešą rinkliavą Bostono gatvėse. Kiekvienas lietuvius kviečiamas dalyvauti šioj rinkliavoje, kiekvienas lietuvis prašomas prisiminti rinkliavos dieną savo vargstantčius seses ir brolius ir paaukoti jiems vieną kitą dolerį.

Jeigu mes tikim ir laukiame rinkliavos dieną paramos mūsų tremtiniais iš kitataučių, tai pirmiausia mes patys privalome savaisiais susirūpinti ir įrodyti, kad mokam pasidalinti su jais kiekvieną duoną kasniui, o ypač tuo, kuris nėra būtinas ant mūsų kasdienio stalo.

BALFas tiki, kad šis jo balsas pasiekis kiekvieno bostoniečio lietuviuo ausį ir širdį ir suras joje broliškos užuojautos atgarsį.

Lai nepritrūksta š. m. rugsėjo mėn. 10 dieną tarp mūsų nei aukų rinkėjų nei aukotojų.

Dr. Paul J. Jakmauh,
Garbės Pirmininkas
John J. Roman,
Pirmininkas

K. Namaksy,
Vice Pirmininkė

A. Jankauskas,
Vice Pirmininkas

Vytautas Gurka,
Sekretorius

Blanche Cunys,
Vice Pirmininkė

Anthony Matioška,
Iždininkas

V. Šimkienė,
Finansų Sekretorė.

MEDLEVA ŽIEVIUS

Medleva yra vienas geriausių gyduolių nuo užsienėjų vidurių užkietėjimo, geriant daug ar mažai, ji nepakenkia sveikatai, ji lengvai liuosuoja vidurius, stabdo galvos skaudėjimą ir priduoda kūniui gyvumo ir skautumo. Vienas puodukas verdančio vandens ir vienas šaukštukas sutrintos Medlevos Žievių, gerk kada atšals. Medlevos Žievių \$1.50 svaras, o už \$1.00 10 uncijų.

Trukžolių šaknis vaistas nuo patrukimo, po krūtine skaudėjimo, diegljų, palengvina atkosėjimą, verčia praktikuoti. Trukžolių svaras \$2.50, o už \$1.00 5 uncijos.

ALEXANDER'S CO.
414 W. BROADWAY,
So. Boston 27, Mass.

Pas senuosius ateivius:

JIS FINANSAVO KLAIPĖDOS KRAŠTO SUKILIMĄ

Kas nepažįsta p. Antano Ivas (Ivaškevičiaus)? Seniau jis buvo vienas turtingiausių Amerikos lietuvių, Bostone turėjęs daug nekilnojamojo turto, kurio nustojo, kaip ir daugelis kitų lietuvių, per ekonominę krizę Amerikoje. Šiandien jis retai kur matomas, kuklaus būdo žmogus, bet iš jo malonaus veido trykšta gilus lietuviškas patriotizmas. Jo įdomūs atsiminimai — nėra tai koks pasigyrimas. Jis yra patekęs į Lietuvos istorijos lapus. Jis ir dabar dar kruta ir turi savo įstaigą So. Bostone, 545 E. Broadway, kur prisiglaudęs BALFas ir tremtinių informacijos biūras.

— 1922 m. buvau nuvykęs Lietuvos savo tėviškės Tryškiuose aplankyti, — kalba p. Ivas. — Įdomavausi nepriklausomybę sunkiai iškovojusius Lietuvos politinę būklę. Buvo aktualus Klaipėdos krašto likimas. Mažosios Lietuvos lietuvių patriotai veikė, bet juos reikėjo pamėti. Nuvaziavau į Kauną ir, pasiėmęs Stepą Darius ir J. Pronskų, drožiau į Klaipėdą. Ten suėjome lietuvius

Paaukavo Penkinę

Dorchesterio Lietuvių Piličių klubas, savo susirinkime išklausęs BALF 17-to skyriaus atstovų (Vakauzo ir Matjoshkos) kvietimo prisidėti prie ruošiamo Lietuvių "Tag Day" Bostone rugsėjo 10 d. nutarė prisidėti prie šio didelio darbo ir tam tikslui iš savo išdo paaukavo visą penkinę (\$50.00).
Rap.

Parėmė Lietuviybės Darbą

Šv. Jono Ev. Bl. D-ja, savo susirinkime rugp. 21 d. nutarė paaukoti \$20 lietuvių vasarinei mokyklai, kuri buvo pravesta liepos mėn. Parapijos mokyklos patalpose. Pinigai paaukoti iš pelno likusio iš draugijos metinio banketo.

Gražu, kad ir pašalpinės draugijos randa būdą pamėti prakilnius lietuviybės darbus.
Rap.

Tremtinių Tėvų Dėmesiiui

Prašoma skubiai užregistruoti vaikų darželio, pradžios mokyklos ir gimnazijos amžiaus vaikus, nurodant vaiko vardą bei pavardę, amžių, baigtą skyrių ar gimnazijos klasę ir adresą. Registruoti BALF'o raštiniuose pas adv. A. Juknevičių, 545 E. Broadway, So. Boston, Massachusetts, arba pirmadieniais bei trečiadieniais nuo 7:30 iki 9:30 val. vakarų anglų kalbos pamokų metu parapijos mokykloje pas p.p. S. Lušį, J. Andrių ir V. Kulboką. Užregistruoti galima žodžiu ar pranešant reikalingas žinias atviruku iki š. m. rugsėjo mėn. 1 d.

Bostono Tremtinių Ratelio Švietimo Komisija.

Lankėsi

Ketvirtadienį, rugp. 25 d. lankėsi "Darbininko" redakcijoj inž. Tadas ir Marija Vizgirdai, kurie neseniai atvyko iš tremties — Vokietijos su savo dviem vaikeliais — Dalia ir Rimuku, lydimi p. Marijos Palilionienės, gyv. Dorchester.

P.p. Mečys ir Marija Palilioniai atsikvietė p.p. Vizgirdus iš tremties ir juos aprūpino butu. Inž. Tadas Vizgirdas tikisi gauti darbą prie statybos. Linkime geriausių sėkmių.

kuo simpatikas ir norėjęs šį kraštą jei ne "freistatui" padaryti, tai bent Lenkijai prijungti, pradėjo mane persekioti. Ne kartą ir areštuotas buvau, bet buvo lengva išsipirkti.

— Sukilimas pavyko dėka Maž. Lietuvos lietuvių patriotų ryžtingumo ir Didž. Lietuvos jaunimo aktingos paramos ginklu, — nenorėdamas savo nuopelnų minėti dėsto p. Ivas. — Iš pusmečio viešėjimo Lietuvoje aš tik keliolika dienų buvau savo mieloj tėviškėj Tryškiuose Žemaitijoje. Nesigailiu savo pastangų ir aukų Lietuvai padėti, didžiuojuos tuo. E. K-nas.

Nauji Tremtinių Transportai

(Pradžia 2-rame pusl.)

Palšis, Stasys, Elzbieta, Asta ir Chicago, Ill.

Palubinskas, Kazys ir Beaver Falls, Pa.

Paulavičius, Vincas ir Pittsburgh, Pa.

Pazemeckas, Juozas, Eugenija ir Danielson, Conn.

Petrauskas, Vladas ir Detroit, Mich.

Petrulevičius, Stase, Danguolė ir Maspeth, N. Y.

Petrulis, Kazimieras, Pranciška, Audronė ir Peotone, Ill.

Piežinis, Alfonsas ir Rochester, N. Y.

Pivoriūnaitė, Veronika ir Chicago, Ill.

Plestys, Nikodemus ir Littleton, N. H.

Plušauskas, Edvardas ir Easton, Pa.

Pretkelis, Viktoras ir Brooklyn, N. Y.

Račaitienė, Magdalena ir Chicago Heights, Ill.

Račkuskaitė, Kristina ir Worcester, Mass.

Radavičiūtė, Bonavenura ir E. Rockaway, N. Y.

Rauchas, Mykolas, Natalija, Regina, Natalija, Antanas ir Hartford, Conn.

Rekešius, Jurgis, Ona, Edmondas ir Woodhaven, L.I.N.Y.

Rinkevičius, Bronius ir Westchester, Conn.

Ručys, Juozas ir Waterbury, Conn.

Rudvalis, Barbora ir Brooklyn, N. Y.

Sabalaiuskas, Birutė, Pranas, Kotrina, Kristina ir Sodus, Mich.

Serapinas, Rapolas, Grozyda, Hastings, Nebr.

Savickas, Edvardas, Jadvyga, Salomeja ir Chicago, Ill.

Severinas, Antanas ir Hensbury, Chittenden, Vt.

Siaučiušas, Cicerio, Ill.

Sinkevičius, Vytautas ir Williamsburg, Mich.

Sinkys, Emilijus, Julijona, Albertas, Augustinas ir Cicero, Illinois.

Slažus, Juozas, Brone, Biruta ir Chicago, Ill.

Snipaitė, Eugenija ir Waterbury, Conn.

Spalgenas, Augustas ir Chicago, Ill.

Šukys, Stanislovas ir Coloma, Mich.

Šukys, Raimundas ir Freesoil, Mich.

Šukys, Petronėlė ir Coloma, Mich.

Suopys, Antanina, Vincentas ir Imlay City, Mich.

Sulskis, Benediktas ir Bronx, N. Y.

Svolkenaitė, Ruta ir Drexel Hill, Pa.

Taliunevičius, Kazys, Marija, Marytė ir Pittsburgh, Pa.

Tervydys, Pranas, Ona, Romualdas, Edmondas ir Chicago, Ill.

Titenis, Antanas ir Chicago, Illinois.

Vaičikonis, Cecaris, Zofija, Zofija ir Brooklyn, N. Y.

Valteris, Vincas, Elena, Redė M. ir East Windsor Hill, Conn.

Valatkaitis, Alfonsas, Apolonia, Vytautas, Lucija, Gabrielė ir Chicago, Ill.

Valys, Antanas, Sofija ir Omaha, Nebr.

Vasiliauskas, Matilda, Justinas ir Cicero, Ill.

Vilčinskaitė, Stanislava, ir Brooklyn, N. Y.

Viščiūsis, Steponas ir Chicago, Illinois.

Žiukas, Domas ir Chicago, Ill.

Žukauskienė, Konstantina ir Highland Park, N. J.

Černiauskas, Antanas ir LaCrosse, Wisconsin.

Mačevičius, Gvydas ir Pittsburgh, Pa.

Atvykusius pasitiks organizacijų atstovai.
BALF Imigracijos Komitetas.

Šiomis dienomis lėktuvu atvyksta šie lietuviai:

Bendochavičius, Algis ir New York.

Blusys, Harry, Ona, Lina ir New York.

Balasevičius, Antaninas, Marija, Gracijus ir Cleveland, O.

BALF Imigracijos Komitetas.

IVAIRUS SKELBIMAI

Res. SO 8-3729 SO 8-4618
Lithuanian Furniture Co.

MOVERS — Insured and Bonded
Local & Long Distance Moving
326 - 328 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Kas norite įsigyti Saulėtoje Californijoje Namus ar kitas nuosavybes

kreipkitės pas:
CHAS. LUKSIS

Realstatininkas
710 N. Van Ness Ave.,
Hollywood 38, Calif.

GRABORIAI

S. Barasevičius ir Sūnus
Funeral Home
254 W. Broadway
South Boston, Mass.

JOSEPH BARASEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Šermenims Dykal
Tel. South Boston 8-2590
Avenue 2-2484

CASPER

FUNERAL HOME
187 Dorchester Street
South Boston, Mass.

Joseph W. Casper
(KASPERAS)
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas

NOTARY PUBLIC
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Šermenims Dykal
Tel. SO 8-1437
South Boston 8-3960

YAKAVONIS

Funeral Home
741 No. Main St.
Brookton, Mass.

V. YAKAVONIS
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas

Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Šermenims Dykal
Tel. Brookton 8-1580

WAITT

FUNERAL HOME
30 Emerson Ave.
Brockton, Mass.

Edward J. Waitt
(Waitekūnas)

Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Šermenims Dykal
Tel. Brockton 8-3368

WAITKUS

FUNERAL HOME
197 Webster Ave.,
Cambridge, Mass.

PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas

(Notary Public)
Patarnavimas dieną ir naktį.
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemaitomis kaimomis.

Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite; Tel. TR-6-6434.

ZALETSKAS

FUNERAL HOME
564 East Broadway
SOUTH BOSTON, MASS.

D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Koplyčia šermenims Dykal
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2609

Geriausia Užeiga Vyrams ir Moterims yra SOUTH BOSTON CAFE

Vincas Balukonis, Savininkas.
Pagamina gerus lietuviškus pietus, užlaiko geriausią alų, vyną ir degtinę, ir visiems draugiškai ir mandagiai patarnauja.

258 West Broadway, South Boston, Mass.

LIETUVA SENUOSE IR NAUJUOSE RAŠTUOSE

I. 1348 m. maro metai ir žydų bėgimas į Lietuvą

Žinomas Bavarijos katalikų teologas, bažnyčios istorikas ir politikas Ignaz von Dollinger, miręs prieš pirmą pasaulinį karą, savo knygoje "Das Judentum in Europa" tarp kitko rašo:

"Didysis maras, 1348 m. nusiaubęs visą Europą, galėjo būti žydų darbas. Jie esą kartu su raupsuotųjų prieglaudų gyventojais sudarė slaptą sąmokslą užnuodyti šulinius, šaltinius ir net upes. Zofingeno mieste esą buvę rasta nuodų viename šulinyje. Kai kurie žydai ir raupsuotieji prisipažinę darę šių nusikaltimų. Dėl to kilusi tikra fanatizmo ir gyvuliško keršto audra, kokios Europa dar nebuvo mačius. Kai kuriuose miestuose žuvę tūkstančiai aukų. Daugelis nusižudę patys, kad nepakliūtų minios pykčiui. Veltui popiežius Klemensas VI dviejuose bulėse paskelbė, kad žydai esą nekalti. Tiksliai skubiai pabėgusieji į tolimą Lietuvą buvę išgelbėti ir radę ten prieglaudą...

II. 1520 m. Paracelsus aplankė Lietuvą

Garsusis viduramžių pabaigos filosofas, alchemikas ir gydytojas Bombastus Paracelsus von Hohenheim, gimęs 1493 m. Einsiedelne an der Gihl (Šveicarijoje), buvo labai neramias būdo žmogus ir per savo neilgą amžių spė-

jo apkelti beveik visą Europą. Jis žinojo ir suprato daugiau už kitus to laiko gydytojus — sakoma, kad išgydęs 18 karalių ir kunigaikščių — todėl priešų ir pavyduolių jam netrūkę. Savo gausiuose raštuose jis stengiasi kiekviena proga savo priešams atsikirsti. Vienoje vietoje jis savo dideliui patyrimui įrodyti išvardija visą eilę jo aplankytojų svetimų kraštų — pirmoje eilėje Lietuvą. "Nejaugi mano patyrimai, kuriuos aš dideliu uolumu surinkau Lietuvoje, Olandijoje, Vengrijoje, Dalmatijoje, Kroatijoje, Rhodoso salje, Italijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Portugalijoje, Anglijoje, Danijoje ir visuose Vokietijos kraštuose, turi būti pajuoka ir pasityčiojimas?"

III. 1698 m. pavasarį Ignaz von Guarint keliauja per Lietuvą

Austrijos karaliaus pasiuntinys pas carą Petrą Didįjį, Ignaz von Guarint, pagal to laiko papročius, su didele minia tarnų ir palydovų keliavo iš Vienos per Dancigą ir Vilnių į Maskvą ir savo pranešimuose vaizdžiai aprašo kelionės vargus dėl nepaprastai gilaus sniego ir dėl labai didelių karo sunaikinimų Lietuvoje. Vadinamosios "Amžinosios taikos" sutartimi tarp Rusijos ir Lenkijos 1686 m. Smolenskas buvo galutinai po ilgų karo metų a-

tiduotas Rusijai. 1698 m. balandžio 11 d. jis rašo iš Smolensko:

"Šitos pavojingos nesantarvės ir žiaurūs mišiai sukėlė visoje Lietuvoje ligi maskolių sienos tokių brangymetį ir baimę, kad daugelyje vietovių nei gyvos dvasios negalima buvo sutikti. Nuo šitos blogybės teko ir man daug nukentėti, nes labai brangiai kaštudavo maistas žmonėms ir pašaras arkliams, kurį aš beveik kasdien su savim turiu vežtis. Neaprašomai ir žmonių neprisimenamai gausiai iškritęs sniegas taip mano kelionės greitį sulaukė, jog tekdavo kinkyti po 10 ir daugiau arklių į kiekvienas roges, ir kai kurią dieną su didžiausiu vargu tik vieną arba daugiausia 2 mylias tenuvažiuodavau, nes arkliai taip išvarėdavo, jog dažnai reikėdavo porą dienų ilsėtis ir nuolat naujų arklių ieškoti".

IV. 1932 m. šveicarų laikraštis stebisi Lietuva

Komeitnodamas Kauno Vytauto Did. Universiteto profesorius Vladimiro Šilkarskio knyga apie rusų filosofą Solovjevą, šveicarų laikraštis Vaterland, leidžiamas Lucernoje, 1932 m. gruodžio 11 d. rašo:

"500 puslapių dydžio knyga "Solovjevs Philosophie der All-Einheit", kurios autorius prof. Vladimiras Šilkarskis dirba Lietuvos sostinėje Kaune, yra išleista su Lietuvos vyriausybės parama kaip 9-tas Kauno filosofijos fakulteto darbų tomas. Šiais tautų neapykantos laikais

terka ši didžiadvasiškumą ypatingai pabrėžti: lietuviškos įstaigos išleidičia knyga vokiečių kalba apie rusų mintytoją, nežiūrint nei to, kad Solovjevas buvo nuširdus slaviskai - katalikiškosios Lenkijos draugas".

V. 1949 m. Gottingeno anatomijos profesorius žavisi lietuviškuoju liaudies menu

Gottingeno universiteto anatomijos instituto profesorius Dr. Rudolf Backmann rašo šio straipsnelio autoriui 1949 m. sausio 2 dieną.

"Didžiai gerbiamas p. V.-U.

Atsiusdamas man knygą "Lithuanian Art in Exile", Jūs padarėte man labai didelį džiaugsmą. Lietuva buvo mums pirmiau tik sąvoka žemėlapyje, ir tik Gottingeno lietuvių studentų grupės suviliuotųjų koncertų proga pirmą kartą pažinau, kokie puikūs žmonės yra lietuviai. Iš šios knygos lapų

kalba į mane vėl šios simpatiškos tautos menininkai. Aš linkiu Jums ir viltis Jūsų gerbiameiems tautiečiams ko huviu maniškiausiu būdu grįžti iš tremties į Jūsų gražią tėvynę".

Surinko ir išvertė J.V.U. "L. Ž."

KRAŠTAS BE VAGIŲ...

(Žiupsnelis minčių apie sąžiningą švediją)

Didžios tragedijos aki-vaizdoje, mūsų tautiečiams buvo lemta išsiblaškyti po platųjį pasaulį ir savo akimis pamatyti, kaip žmonės gyvena įvairiose šalyse. Be eilės įvairių Europos kraštų, apie penketą šimtų lietuvių tremtinių buvo priglaudę ir skandinaviskasis kraštas — Švedija.

Dabartinių gi metu, jausdami per daug arti esančią žmonių pabaisą — Sovietų Rusiją, lietuviai pradėjo veržtis iš Švedijos ir keliauti į tolimesnes šalis. Nemaža jų pasiekė ir Kanados žemę. Su vienu lietuviu, ką tik atvykusiu iš Švedijos, teko kiek plačiau išsikalbėti, todėl patirtomis mintimis noriu pasidalinti ir su gerb. "Darbininko" skaitytojais.

Kaip atrodo Švedija lietuviu akimis žiūrint

Kalbamas lietuvis, išgyvenęs penketą metų tam krašte ir spėjęs gerai pažinti švedų gyvenimą, pareiškė, kad Švedija — yra, tiesiog, stebuklingas ir žavus kraštas. Toj šaly gyvena aukštos kultūros, darbštūs, tvarkingi ir, ypač sąžiningi, žmonės. Vagių Švedijoje — iš viso nėra. Jei norėtum žmogus ten surasti nors "mažą vagiuką", nors ir eksponatiniams tikslams — nesurastum...

Švedijoje svetimo turto nuosavybės gerbimas patatytas į tokį lygį, kad vargu, ar yra pasaulyje toks kraštas, kur taip gražiai bujotų teisingumo jausmas. Ten, pav., vasaros metu, keliaudamas kur nors medžiais apodintu vieškeliu ir jausdamas kad tau nugara prakaituoja, gali drąsiai nusiminti paltą arba ir švarką, kurį, pakabinęs pakelėje ant medžio, būk tikras, kad grįždamas rasi nepajudintą. Arba — važiuodamas dviračiu — nusibodo tau minti pedalius, paversk ir jį vieškeliu pagriovų, o pats — keliauk pėsčias. Niekas kitas tau jo nenuvažiuos...

Laukų pakelėse — dažnai užtiksi simpatiškai nudažytas krautu vėles

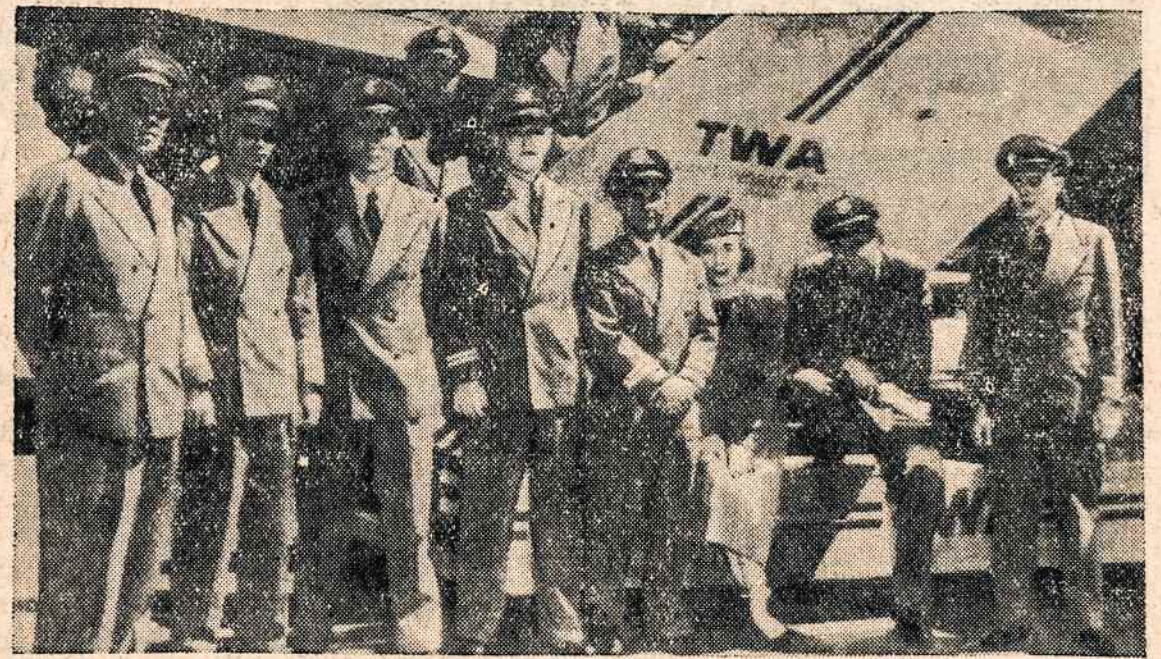
(budeles), kuriose laikomas maistas pakeičiamas. Deja, pardavėjo krautuvelė, nors ir norėtum, — dažniausia nerasi. Išalkai — gali pabūti pats ir pardavėju ir pirkėju. Gali užkasti to, kas tau patinka ir — čia pat kainoraštis... Užsimokėk ir ramiai išėik. Neturi pinigų? — irgi nedraudžiama galimybė užkasti: kitą kartą gražinsi... Jeigu neturėsi — galėsi ir negražinti...

Arba vėl. Užėini į krautuvelę mieste. Perki prekę ir pritrūksti pinigų. Čia niekas kliento nesirašo nei pavardės, nei adreso. "Atneši kitą dieną" — išeinančiam pardavėjas priduria...

Pristatytojas ("deliveris"), atvežęs prekių pakus į krautuvelę ir radęs ją užrakintą, be jokio svyravimo juos palieka prie krautuvelės durų, nes žino: sugrįš krautuvelės savininkas — pasiims. Gi kitas kas nors — ne savų daiktų nepalies...

Tas didelio sąžiningumo jausmas pas švedus jau glūdi sieloj iš prigimties, iš pat mažų dienų. Pav., vaikai — jie žaidžia kur nors svetimo sodo pauksmėj ir, nors obuolių ar kriausių bus daugybė prikritę po medžiais, — nepalies, nes tai yra ne jų. Tuo tarpu pats vaikų auklėjimas pas švedus — esą labai ir labai laisvas — "demokratiškas", jei taip galima išsirtati. Vaikų bent koks baudimas — pas juos visai nėra priimtas. Jei gatvėje toks "pipiras" ir "sustreikuoja" — atsėdęs ant šaligatvio ima visa gerkle šaukti, rėkti, verkti — tėvas ar motina, nors matydama tai, jo netildo nei gražuojų, nei pyktuoju. Duoda laisvę išsiverkti ir, tik tuomet, vadinamo...

Švenčių metu, kaip ir daugelyje kitų kraštų, Švedijoje, esą, leidžiama papigintu pašto tarifu rašyti velykinius ar kalėdinius atvirus sveikinimus. Tačiau, tie sveikinimai, neturi būti ilgėsniai, kaip penki žodžiai. Pašto ženklas tokiame atvirlaiškiui — kainuoja 5 švediškos eros

Išlikusieji gyvi įgulos nariai transatlantinio keleivinio lėktuvo, kuris, skridamas iš Romos į New Yorką su 58 asmenimis, nukrito prie Airijos krantų į Atlantą. Iš 58 juo skridusiųjų asmenų, 4 yra tikrai žuvę.

(Švedijos pinigai: kronos ir eros).

Deja, po švenčių — paštas vėl turi daug darbo. Pradedami siųsti mokescio papildymai. Štai, vienas, kitas, trečias ir dešimtas siunčia dar po kelias eros, pažymėdami, kad jie, būdami išsiblaškę, atrodo, parašę kiek daugiau, negu penkis žodžius. Taigi, nors paštininkai į tai nekreipė dėmesio, bet laišku siuntėjams — ima "graužti sąžinę"...

Mano pasakotojas teigia, kad per penkeris metus, nors butą jis rakindavo išeidamas į darbą, bet raktą — visuomet palikdavo prie durų, ant pašto dėžutės kampo ir niekas, o niekas ir niekad jo buto "neapsvarino"...

Švedijoj nematysi girtų žmonių

Tai gal prohibicija veikia tam krašte? — kai kas gal paklaus. Ne. Degtinės žmonės gali pirtis, tik nedaugiau kaip... po vieną litrą į mėnesį. Turima galvoj toji norma, kurią norima neštis į namus. Restoranuose — taip pat galima išsigerti, bet... nedaugiau kaip vieną stiklėlį "prie pietų". Jei geri — būtinai turi ir valgyti. Kurie mėgsta kiek daugiau išgerti — turi eiti į kelis restoranus ir vis gerti po stiklėlį, tačiau... ir valgyti. Deja, ir tokiu atveju — "paskutinis restoranas" visvien prieinamas... Ten stovi prie durų policininkas ir, jei pamato, kad žmogus akys nebeblavios — tučiuojau uždeda savo "veto": "Tau gerti nebegalima"... Alaus — taipogi yra, bet — nestipresnis, kaip trijų laipsnių...

Taigi, švedų tauta yra blaivi.

Darbas ir socialinis aprūpinimas

Darbo ir uždarbių stokos nejauciama. Kraštas (Švedija) — daugiau yra industrinis. Zėmdirbyste besiverčiančių žmonių — nėra daug, nes ir dirbamas žemės — maža. Daugiausia pajūrinės skalos. Švedija ypač daug ir gerų gamina geležies — plieno išdirbinių. Ypač garsūs pasaulyje kertamieji ir piaunamieji Švedijoje pagaminti įrankiai, kaip: piuklai, kirviai, peiliai ir pan.

Darbininkas, nors dirbdamas iš šeimos vienas, gali gerai pragyventi ir šeimą išmaitinti. Žinoma, tuo atveju susitaupyti — jau negalima. Jei daugiau šeimos narių dirba — taip. Pragyvenimas — nėra pigus, nes maisto produktus — švedai daugeliu atveju importuoja iš kitur.

Socialinis draudimas Švedijoje — esąs gal pavydingiausias visam pasaulyje. Palyginti už mažus išskaitymus — dirbantieji yra aprūpinti puikiausia medicinine priežiūra ir, ligos atveju, niekas nėra užmirštas. Darbovietėse, jei darbdavys numato darbininką atleisti, jis jam turi pranešti ne vėliau kaip prieš savaitę laiko. Jei nepraneš — atleisdamas turi atlyginimą užmokėti už savaitę į priekį... Taip pat, žinoma, ir darbininkai — norėdami keisti darbą — turi pranešti prieš savaitę...

Gi šiaip pas švedus — visur tvarka, švara ir visa kita — pavydingiausiam stovyje.

Pr. Alšėnas.

Skaitykite ir platinkite katalikišką spaudą — laikraštį "Darbininką"!

Old Sayings that make sense on party lines

PUDINGO GERUMA PAŽINSI JI valgydamas. Bendra telefono linija yra geriausia kuomet visi sutinka ją dalintis... kaip moteris, kuri užsako pirkinius protarpiais. Tuo būdu telefonu gali naudotis ir tos linijos kaimynai — ir pašaliniai gali pasiekti jus telefonu.

UŽSIUK LAIKU, TOLIAU NEPLYŠ. Patartina mokinti jaunuolius būti gerai bendros linijos kaimynais. Mokinkit juos užkabinti telefoną švelniai, o telefonuojant pirma patirti, kad linija neužimta — tai padės jiems suprasti mandagumo vertę dalijantis telefonu.

ŽODIS Bendro Telefono Naudotojams

Dar pusė milijono telefonų buvo įvesta mūsų aptarnaujamoj srity. Bet ir toks nepaprastai telefonų skaičiaus padidėjimas negali patenkinti visus. Pavyzdžiui, daugelis, kurie dar turi bendrą telefoną, norėtų vesti atskira telefoną, ar bent su mažiau dalyvių.

Bet pirm, negu tuos prašymus patenkinti, reikia parūpinti telefoną tiems, kurie nori bet kokio telefono. Tas išaiškina, kodėl bendro telefono naudotojų skaičius auga.

Bendras telefonas, apamai imant, gerai aptarnauja daugumą naudotojų, o jų draugiškas kooperavimas padidina telefonų naudą visiems.

NEW ENGLAND TELEPHONE & TELEGRAPH CO.

GERIAUSIAS PASISEKIMAS. Geras kooperavimas stebėtinai pagerina telefono aptarnavimą. Atsivėlgimas į kaimyną reiškia labai daug. Nepertrauk ju pašnekėso, negu tik nelaimė ištikus, užleisk telefoną, jei kaimynui yra skubus reikalas.

Nebūk be įdomiausio laikraščio "DARBININKO"

Dabar geriausias laikas užsirašyti darbo žmonių laikraštį "DARBININKĄ".

Tik per "DARBININKĄ" sužinosime apie savo draugus, gyvenančius Amerikoje ir visame pasaulyje.

Tik per "DARBININKĄ" mes sužinosime, kas dedasi pavergtoje Lietuvoje.

"DARBININKAS" buvo, yra ir bus geriausias Amerikos lietuvių išeivijoje laikraštis.

"DARBININKAS" yra pripažintas kaipo rimčiausias katalikiškoje dvasioje vedamas laikraštis.

"DARBININKAS" išėina du sykiu į savaitę ir metams kainuoja \$5.00; pusei metų \$2.50.

"DARBININKAS" imant tik sykį į savaitę, metams kainuoja \$3.00; pusei metų — \$1.50.

"DARBININKAS"

366 West Broadway, So. Boston 27, Mass.